ĪVO VĀCIJĀ

„univermagi"

joslā

ivokli vien, bet pārtikai izejot ap
dolari uz personu mēnesī.
Papildus savām pārtikas pamat-
vām pret kuponiem, krievi varot
pirkt arī delikateses un citu pa-
ldus pārtiku savās „gastronomi-
s". Bet cenas tur ir daudz augstā-
s — tās atbilst „oficiālā melnā tir-
s cenām". Higinse arī pati ap-
ķlējusi vienu no „gastronomi-
m", kur lielisks melnais kaviārs
aksājis 800 marku kg, kas ameri-
nu valūtā atbilstu 80 dolariem.
t turpat blakus cigarešu maiņas
vietnē kilograms kaviāra iz-
aksājis tikai 80 centu. Presētais
viārs maksājis 500 marku.
Maskavas vodka dabūjama par
līdz 120 markām puslitrā. Vācu
otais degvīns ir lētāks. Zutis
aksā 500 marku kilogramā, siļķes
marku, sviests 420 marku. Vācu
evu, dienvidslavu un citi Balkā-
liķieri maksā ap 130 marku
slitrā. Šajās gastronomijās dabū-
nas visdažādākās svaigas un žā-
as zivis, tāpat dažādas gaļas šķir-
un dārzeņi. Veikalus parasti
da krievi, bet palīgi ir vācieši.
Vienkāršie krievu kareivji gan
veikalus nemēdzot apmeklēt,
maz Higinse redzējusi vairāk ti-
virsniekus, no kapteiņa pakāpes
augšu. Pērkamā pārtika un
rieni pa lielākai daļai nākot no
u saimniecības, bet pa daļai no
domju Savienības.
as pats sakāms par preču ne-
— „univermagos" dabūjamām
cēm. Leipcigā korespondente ap-
klējusi arī vienu no „univerma-
n". Pirmajā stāvā ap nelielu sa-
ma novietni drūzmējies liels
pircēju, galvenokārt sievietes
jaunieši. Apbrīnojami zemas bi-
s krievu grāmatu cenas — pat 1
2 markas. Vitrīnās redzami vis-
ādākie vācu kosmētiskie izstrā-
umi. Otrajā stāvā pārdoti for-
tērpu piederumi, apavi un vāču
alku drānas. Pirms kāda laika
igais „univermagos" dabūjamais
alku audums bijusi kāda tumš-
svītrota vācu drāna. Rezultātā
ādās sanāksmēs Berlinē parādī-
es arvien vairāk krievu ierēdņu
āda auduma uzvalkos.
rievu militārajam un pārvaldes
onālam ir vēl otra svariga
kšrocība, kādas amerikāņiem
joslā neesot: tie atbrīvoti no
kļiem. Arī viss transports ir
maksas. Tādēļ krievu ierēdņi
an bieži mēdzot braukāt uz
kavu.
domju joslā neesot manāmi
rikāņu parauga naktsklubi, bet
u restorānos tomēr līdz vēlai
j skanot deju mūzika, tā kā de-
as iespējas esot. Krievus pa-
viņu sievas un krievu paziņas,
vācietes viņu sabiedrībā neesot
mas.
Higinses informācijas, dau-
krieviem dzīve okupētajā Vā-
iekoties pievilcīgāka nekā dzīļā
nju Savienības apgabalā, bet
atziņas no viņiem varot dzir-
ikai pēc, tuvākas iepazišanās.
krievi arī meklējot iespējas iz-
nai uz Ameriku. Tomēr krievu
ļoti bieži dzirdot izsakām ilgas
nājām un piederīgiem dzim-
Drezdenē kāda krievu majora
e korespondentei izteikusies:
, ir gan ļoti jauki, ja pašrem
ir savs dzīvoklis. Tas ir ļoti
ērniem. Bet man tomēr trūkst
laužu."

komūnismu

uniešus līdz 21 g. v. „avangar-
arī pirmajā deklarācijā teikts,
olševisms ir kustība, kuras
aram pirms 25 gadiem ra-
šisms. Bolševisms nosodīts
itānisks un bīstams viedoklis
ciālas taisnības, nacionālisma
riotisma principiem" un „vis-
ētākais dievišķo likumu zai-
s, jo grib likvidēt cilvēcības
un atvietot tos ar zvērisku
tāti."

NYT

ATVIJAS" ABONEMENTS,
inot laikrakstu pa atsevišķ-
eksemplāriem (līdz 3 eks.
maksā RM 7.— mēnesī; pa-
ot kollektīvi vairāk par 3 ek-
āriem — RM 6.— mēnesī par
Sludinājumu maksa: RM 3.—
ienslejīgu iespiedrindu vai
atbilstošu telpu; piederīgo
šanas sludinājumi par pus-
bet ne mazāk kā RM 6.—
udinājumu.
nementu pieteikumi, sludi-
i, naudas pārvedumi un ko-
idence adresējama „Latvi-
13b) Günzburg/Do., Bürger-
r-Landmann-Platz 7.

LATVIJA
Latvian Newspaper

Published twice weekly. Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division, 14-th July, 1947, AG 383, 7 GEC-AGO. Editor: Kārlis Rabācs. Printer: „Schwäbisches Volksblatt". Günzburg/Donau. Bürgermeister — Landmannplatz 7. Population to be served: 20.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 89 (96)
Otrdien, 1947. g. 25. nov.

Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenberga, A. Smits. Adrese: Günzburg/Donau, „Latvija". — Tālruņi: apg. 84, red. 90, splest. 82.

Blums neiegūst uzticību un valdību sastāda Šumans

Streiki Francijā turpinājas un karaspēks no Vācijas okupācijas joslas soļo uz Parīzi

75 gadu vecajam Francijas sociālistu līderim Leonam Blumam pietrūka 9 balsis, lai iegūtu nacionālās sapulces vienkāršu vairākumu, un jauno Francijas valdību, kuŗai gan vēl nav izteikta uzticība, sastādījis līdzšinējais finanču ministrs Roberts Šumans. Tas pieder katoļu tautas partijai.

Sestdien nacionālā sapulce ar 402 pret 184 balsīm piekrita tam, ka Šumans sāk sarunas par jaunu ministru kabinetu. Pirmdien viņš paziņoja, ka, neraugoties uz sociālistu un radikāļu radītām grūtībām, izdevies izveidot valdību ar 15 ministriem un 5 viceministriem — to vidū 9 katoļu partijas (MRP), 6 sociālistu, 4 radikāļu un 1 neatkarīgo konservatīvo pārstāvji. Valdībā nepiedalās ne Leons Blums, ne Ramadjē, ne Reno, bet Bido atkal ir ārlietu ministrs.

Piektdienas sēde, kad Leons Blums veltīgi centās iegūt vairākumu savai jaunajai valdībai, bija drāmatiska. Blums uzbruka kā komūnistiem, tā de Golla piekritējiem. „New York Herald Tribune" raksta, ka šī sēde skaidrāk parādījusi vienu nenoliedzamu patiesību — proti to, ka Francijā vairs nevar būt vidus ceļa starp komūnistiem un de gollistiem, Blums ticējis šim vidus ceļam un tāpēc zaudējis. Viņam pietrūka to deputātu balsis, kas neticēja Bluma apgalvojumiem, ka de Golls Francijai tikpat bīstams kā komūnisti. Pēc deputātu domām, komūnisti ir daudz bīstamāki.

Taisni pirms stāšanās pie nobalsošanas Blums uztraukts saucis: „Vai nu jūs esat republikāņi un balsojat par mani, vai arī balsojat pret mani un pierādat, ka vairs neesat republikāņi. Vienalga, kāds būs nobalsošanas rezultāts, es zinu, ka varēšu aiziet no šīs sapulces ar tīru sirdsapziņu."

Deputātiem acīm redzot nepatika Bluma pārāk stūrgalvīgā nostāja par „trešā spēka" resp. centra valdības nepieciešamību. Vairākumam gan patika asie vārdi, ko viņš veltīja komūnismam, bet nepatika tā runas daļa, kas vērsās pret de Gollu, ko Blums apvainoja diktātoriskās tieksmēs. Viņa paša sociālistu partija balsoja par viņu, tautas republikāņos bija tikai nedaudzi Bluma pretinieku, viņš ieguva vēl dažas balsis no centra un labā spārna deputātiem, bet gala rezultātā par Blumu bija tikai 300 balsu, pret 277 balsīs, 28 atturējās. Lai Blums iegūtu uzticību, vajadzētu vismaz 309 balsis.

Jaunās valdības sastādīšanu, pēc Mari un Delbosa, uzņēmās Roberts Šumans, ko skaita par spilgtāko zvaigzni Francijas financistu vidū.

Tagad 61. gadu vecais Šumans kara laikā bija vācu gūstā, 1943. g. no tā izbēga un slēpās Dienvidfrancijā, Ramadjē valdībā viņš bija finanču ministrs.

Valdību viņš gan sastādījis, bet grūtības joprojām lielas, jo viņš lāga nesaprotas ar sociālistiem, kas joprojām grib stingri kontrolēt un vadīt valsts saimniecisko dzīvi, kamēr pats Šumans deklarējis, ka neļaus izmantot saimnieciskās grūtības politiskiem nolūkiem un dos priekšroku privātai iniciātīvai. Reno paziņojis, ka šī iemesla dēļ valdībā nepiedalīsies. Reuters tomēr vareģo, ka valdība noturēsies uz MRP un sociālistu kompromisa pamata.

„Paris Presse" ziņo, ka valdība atsaukusi no atvaļinājuma visus 1947. g. iesauktos karavīrus, kas atradās atvaļinājumā. Tas noticis pēc tam, kad saņemtas ziņas par komūnistisko šūninu mobilizāciju. INS ziņo, ka Francijas ģenerālštābs veicis pirmo sagatavošanos, lai nodrošinātos pret komūnistu mēģinājumu sagrābt varu. Lielākas armijas vienības no okupācijas joslām Vācijā un Austrijā izsauktas uz Franciju. Sevišķi daudz karaspēka koncentrējot Parīzē.

Komūnistu partija jau pagājušā nedēļā uzsaukumā tautai aicināja uz „akciju, lai paātrinātu komūnistiskās partijas atgriešanos pie varas". Parīzē sanācis starptautiskās arodbiedrību federācijas izpildkomitejas kongress. Lielu izbrīnu Francijā radījis apstāklis, ka komūnistu līderis Torezs jau vairāk nekā mēnesi neatgriežas no Maskavas.

Streiki trupinājas. Svētdien bija pilnīgi izbeigusies satiksme 3 lielākās dzelzceļa stacijās. Plašumā vēršas arī ogļraču streiks. Sestdien tiem pievienojās metallstrādnieki. Marsejā joprojām draud ģenerālstreiks. Bet, lai gan komūnisti gavilē par panākumiem, streikus arvien vairāk sāk bremzēt paši strādnieki. Citroena auto fabrikās 77 proc. strādnieku nobalsojuši par streika izbeigšanu un, kad 100 komūnistu mēģināja ielauzties fabrikā darbu traucēšanai, tos padzina. Neveiksmi cieta arī tie komūnisti, kas gribēja atjaunot Parīzes pazemes dzelzceļu streiku. Parīzes pārdevēji strupi noraidīja aicinājumu streikot.

BBC, NYHT

Grieķijas valdība piesaka lielofensīvu

Grieķijas ministru prezidents Sofuliss paziņojis, ka drīzumā valdības karaspēks sāks lielofensīvu pret partizāniem, kuŗā jāuzvar, „ja negribam, lai visa Grieķija pārvērstos par milzīgu koncentrācijas nometni, kur uz brīvību varētu cerēt tikai pēc nāves". Viņš paziņojis arī, ka vienojies ar līdzšinējās republikāniskās liberāļu partijas līderi Venizelosu par abu liberāļo partiju apvienošanu vienā.

ASV militārās misijas vaditājs ģen. Livsejs paskaidrojis, ka amerikāņu virsnieki Grieķijā nebūs grieķu vienību komandieri, bet tikai padomdevēji, lai gan iespējams, ka tie atradīsies arī kauju apvidos. Viņš aicinājis angļus turpināt līdzšinējo labo sadarbību un neatsaukt spēkus no Grieķijas. Grieķijas valdība paziņojusi, ka turpmāk aizliegs seno grieķu tradiciju publiski izstādīt ievērojamāko kritušo pretinieku galvas. Šī tradicija izraisījusi amerikāņu un angļu protestus. NYHT

Angļu joslas DP Kanādas raktuvēs

Hanoverā ieradusies četru kanādiešu komisija, kas izraudzīs 1000 angļu joslas DP darbam Kanādas minerāļu raktuvēs. Pavisam pēc šīs programmas paredzēts nometināt Kanādā 2700 bēgļu: 50% ukraiņu, 35% baltiešu un 15% poļu, kā arī varbūt nedaudz dienvidslavu.

Višinskis apsūdz rietumu valstis UN chartas pārkāpšanā, bet nespēj aizkavēt veto jautājuma apspriešanu

Sagaida, ka pagaidu palīdzību Eiropai ASV piešķirs šonedēļ

UN kopsapulce ar 38 pret 6 balsīm, 11 atturoties, piektdien pieņēma politiskās komisijas rezolūciju par veto jautājuma nodošanu UN „mazajai kopsapulcei". Pretim balsoja padomju ietekmēto valstu delegāti, bet atturējās Indija ar Pakistanu un arabu valstis. Kopsapulce vēl pieņēma priekšlikumu par veto jautājuma apspriešanu piecu lielvalstu starpā.

Pēdējā mēģinājumā aizkavēt šos lēmumus, padomju delegāts Višinskis paziņoja, ka Padomju Savienība uz noteiktāko arī turpmāk izmantos veto savu tiesību aizsargāšanai, kā to jau darijusi 17 reižu. Padomju Savienība arī nepiedalīšoties „mazajā kopsapulcē", nedz citos mēģinājumos veto tiesību ierobežošanai. Višinskis skaļi sauca: „ASV politika ir ekspansijas politika un tās mērķis ir pasaules virskundzība!" Francija, Anglija un Ķīna, kopā ar ASV, mēģinot pārkāpt UN chartu.

UN kopsapulcei apstiprinot papildu izdevumus, kādi rodas ar nākošās kopsapulces rīkošanu Eiropā, Padomju Savienība atteicās piedalīties balsošanā. UN 1948. g. budžets 34 milj. dolaru apmērā esot „skaidra UN chartas pārkāpšana", jo ietverot arī izdevumus „mazajai kopsapulcei", Balkānu un Korejas komisijai.

Iespējams, ka kopsapulce beigsies šo mēnesi, jo šīgada otrajā sesijā kopš 16. septembra izspriesti visi darba kārtības punkti, atskaitot Palestīnas jautājumu. Palestīnas komisija vēl turpina apspriedes. Oficiāli apstiprināts lēmums, ka ASV ir UN pastāvīgā mītne.

ASV senāts vakar sāka apspriest likumprojektu par tūlītējo pagaidu palīdzību Eiropai 597 milj. dolaru apmērā. Paredzams, ka senāts likumu pieņems trešdien, bet kongresā to varētu pieņemt sestdien. Pagaidu palīdzības steidzamību, sevišķi Francijai un Italijai, uzsvērtis arī blj. ASV kara ministrs Petersons 20. novembrī, pēc atgriešanās no Eiropas. Pēc demokratu deputāta Kenedija domām, Itālija esot visvairāk apdraudētā zeme Rietumeiropā, jo komūnisti to, tāpat kā Franciju, izraudzījuši par bāzi Rietumeiropas iekarošanai.

Kamēr pagaidu palīdzības nepieciešamību ASV atzīst vispār, par ilgtermiņa palīdzību Eiropai vēl paredzami strīdi. Tāpat dzīvas debates būs par Trumena pieprasītiem iekšpolitiskiem soļiem — racionēšanas un cenu un algu kontroles atjaunošanu. Prezidents Trumens piektdien paziņoja, ka Maršala plāna ziņojumus un priekšlikumus ceļošot priekšā kongresam 10 dienu laikā. Trumens presei paskaidroja, ka neredzot iemesla smagās rūpniecības preču eksporta apturēšani uz Padomju Savienību, kas vēloties iepirkt ASV spēkstaciju un citas mašīnas. ASV ārlietu ministrija paziņojusi, ka ASV spēs eksportēt palīdzībai ārzemēm augstākais 450 milj. bušeļu citas labības no šīgada ražas, kas ir mazāk nekā cerēts. Lauksaimniecības ministrs Andersons norādījis, ka pasaulei jābeidzot pārtikas jautājumā palaisties vienīgi uz ASV. Maizes devas Eiropā pat ar ASV un citu valstu atbalstu tuvākā laikā nebūšot iespējams palielināt virs pagājušā gada normas. Andrejs Višinskis UN kopsapulces debatēs noteikumus par ASV palīdzību Eiropai Maršala plāna ietvaros salīdzināja ar „garantiju, ko meklēja Šeiloks". NYHT, BBC

Šodien sākas ārlietu ministru konference Londonā

PĒDĒJAIS PADOMJU PĀRMETUMS PIRMS KONFERENCES

DALLESS ŠAKA, KA LAIKS IZŠĶIRTIES

ASV KONGRESA KOMISIJA PRASA SEPARĀTU MIERU AR JAPĀNU

Anglijas ārlietu ministrs Bevins Londonas konferences priekšvakarī izteicies, ka šī konference varētu izvērsties par vienu no vissvarīgākajiem notikumiem pasaules vēsturē. ASV ārlietu ministrs Maršals, kas atlidoja prezidenta Trumena personīgā lidmašīnā, lidlaukā atteicies plašāk ar žurnālistiem runāt un tikai sacījis: „Es neesmu pesimistisks." Viņš paskaidrojis arī, ka pirms konferences sākuma nedomā atsevišķi apspriesties ar Bevinu.

Padomju delegācija ar Molotovu priekšgalā atlidoja 3 lidmašīnās. Vienā no tām bija arī ASV vēstnieks Maskavā Bedels-Smits. Višinskis ieradās Londonā tikai pirmdien tieši no Ņujorkas. Konferences atklāšanā, kas notiks šodien, būs klāt arī ASV virspavēlnieks Vācijā Klejs un franču virspavēlnieks Vācijā Kēnigs. Ieradies Austrijas ārlietu ministrs Grubers.

Ārlietu ministru vietnieki līdz pēdējam brīdim nav varējuši vienoties par darba kārtību un par to būs jārunā pašiem ārlietu ministriem.

Maršala padomdevējs republikānis Dalless pirms izlidošanas uz Londonu radiorunā pateicis, ka „pienācis izšķiršanās laiks." Viņš asi uzbruka „padomju diktātoriem, kas kā visi diktātori mēģina uzturēt savu varu un to vēl paplašināt". Tāpēc padomju valstsvīri tik daudz runājot par karu. Tiem jārada iespaids, ka Padomju Savienība apdraudēta. Pēc marksisma teorijas proletariāta diktatūra esot tikai pirmā faze. Pēc tam valsts izbeigšot eksistēt un diktatūra atkāpsies. Tas neesot noticis. Ja Kremlis neradīšot bailes no kara, tad tas vairs nevarēšot attaisnot savu turēšanos pie varas. Tāpēc viņi saskatot ienaidnieku aiz katra krūma. Padomju varasvīri izmantojot bailes no kara gan iekšējai, gan ārējai politikai. Tas esot „baigs veikals".

Pēdējā sabiedroto kontrolpadomes sēdē, pirms Londonas konferences, padomju maršals Sokolovskis nolasījis 25 lappuses garu rakstu, kurā trim rietumvalstīm izteikti daudzi pārmetumi par viņu politiku Vācijā. Tās neesot ievērojušas Potsdamas vienošanos un citus nolīgumus par Vācijas pārvaldīšanu. Ģenerālis Klejs un angļu pārstāvis ģen. Vastrops tūlīt protestējuši un izteikuši nožēlu, ka krievi šo paziņojumu nolasījuši tieši pirms Londonas konferences. Franču ģenerālis Kēnigs paziņojis, ka franču viedokli deklarēs vēlāk, bet tūlīt protestējis pret apgalvojumu, ka Francija būtu rīkojusies patvarīgi Zāras apgabalā.

Londonas „Times" diplomātiskais korespondents uzsver, ka viši ministri, uz konferenci sabraukdami, apliecinājuši gribu saprasties, bet esot skaidrs, ka arvien padziļinājas Vācijas un visas Eiropas sadalīšanās.

ASV kongresa ārpolitikas komisija piektdien ieteikusi nekavējoties slēgt mieru ar Japānu, ja vajadzīgs, tad bez Padomju Savienības līdzdalības. Tāpat komisija pieprasījusi pietiekamas palīdzības sniegšanu Ķīnai, lai tur uzvarētu komūnismu. Čangkaišeka valdība sabrukšot, ja drīz nesaņemšot pietiekamu atbalstu, un komūnisms no Ķīnas tad izplestos visos Tālajos austrumos.

BBC, NYHT

Plāno kominformu arī Amerikai un Āzijai

Rumānijā ievadīta izmeklēšana pret 17 personām, kas it kā esot plānojušas demonstrācijas pret Maniu prāvas spriedumu. Visi apcietinātie esot agrākās Maniu vadītās nacionālās zemnieku partijas biedri. Rumānijas neatkarīgās sociālistu partijas priekšsēdis Petresku ar dažiem biedriem apsūdzēts kara tiesā par cenzūras noteikumu pārkāpšanu. Petresku pagājušā gadā pārgāja opozicijā.

Pirms došanās brīvdienās uz nenoteiktu laiku Ungārijas parlaments steigšus pieņēma trīs lēmumus galīgai opozicijas apspiešanai un nacionālizācijas ievadīšanai. No Budapeštas pazudušajam labā spārna sociālistam Peieram, ko apvaino par ziņu sniegšanu ASV iestādēm, atņēma immūnitātes tiesības, tāpat parlamenta mandātus atņēma visiem aizbēgušā Zoltāna Pfeifera neatkarīgo partijas deputātiem. Pfeiferam arī atņemta Ungārijas pavalstniecība. Bez tam nolemts nacionālizēt Ungārijas nacionālo banku un visas lielākas bankas.

Polijas ārlietu ministrs Modzeļevskis piektdien pieprasījis ASV vēstniekam nekavējoties atsaukt kādu vēstniecības darbinieku Varšavā, ziņo Londonas „Times". Pēc politiskō aprindu domām, poļu valdība apsūdzot Mikolaičika partijas biedru spiegšanas atbalstīšanā nevis angļu, bet amerikāņu vēstniecības darbiniekus. Poļu zemnieku partijas laikraksta „Gazeta Ludova" redaktors Batarovičs, kas šai amatā stājās pēc Mikolaičika aizbēgšanas, atrasts noslepkavots ar visiem ģimenes locekļiem Varšavas tuvumā.

Bulgārijas iekšlietu ministrija paziņojusi, ka 15. novembrī kāds turku seržants ar diviem kareivjiem iegājis Bulgārijas territorijā un mēģinājis nolaupīt bulgāru robežsargus. Bulgāru robežsargi atklājuši uguni un viens no turku kareivjiem sagūstīts. Par notikumu ziņots UN, un Bulgārija gatavojot protestu turku valdībai.

Dienvidslavijas, Bulgārijas, Rumānijas un Albānijas arodbiedrību pārstāvji konferencē Belgradē nolēmuši izveidot ciešāku sadarbību pasaules arodbiedrību savienības ietvaros. Šīs apvienības izpildkomiteja Parīzē mudināta panākt strādnieku šķiras apvienošanu visās četrās Vācijas joslās, nevērojot angļu, amerikāņu un franču pretestību. Šādu mudinājumu izteicis padomju laikraksts „Trud", prasot apvienotu vācu darba organizāciju. Parīzes diplomātiskās aprindās izsakās, ka pēc dažām ziņām, komūnisti plānojot īpaša „kominforma" dibināšanu rietumu puslodei, mēģinot organizēt pasaules kominternu uz reģionālas bazes. Jau agrāk ziņots par kominforma organizēšanu Āzijai.

NYHT, BBC

Naudas reforma draud radīt chaosu Austrijā

No Padomju Savienības nostājas jaunās Austrijas naudas reformas lietā, pēc austriešu politiķu domām, atkarājas, vai šī reforma dos cerētos rezultātus, vai arī visu Austrijas saimniecību pārņems chaoss. Likums, ko ceturtdien pieņēmis Austrijas parlaments, paredz visas banknotes apmainīt pret jaunām attiecībā 1:3. Trīs rietumvalstis vēlas, lai likums stātos spēkā nekavējoties. Ja jauno valūtu padomju joslā neatzītu, būtu apdraudēta visa saimnieciskā dzīve Austrijā.

Vīnes pasta iestādes apsēž pastmarku pircēji, kas cer, ka pastmarkas nezaudēs vērtību. Neracionētas preces dabūjamas vienīgi par ļoti augstām cenām. Iedzivotāji bankās steidz atmaksāt savus parādus.

Komūnisti visur organizē protesta sapulces pret „brutālu tautas aplaupīšanu". Notikuši arī streiki. Cigarešu melnā tirgus cenas cēlušās no 1.60 līdz 7 šiliņi. Politiskās aprindās domā, ka padomju mēģinājums traucēt naudas reformu Austrijā ir daļa no padomju plāna — Londonas konferences laikā radīt saimniecisku chaosu Rietumeiropā, lai varētu teikt, ka vēl nav laiks parakstīt mierlīgumu ar Vāciju un Austriju.

ĪSUMĀ

ASV republikāņu dep. Simpsons ierosinājis nosūtīt republikāņu un demokratu frakciju priekšsēžus uz Maskavu tiešām pārrunām ar Staļinu, lai kongress varētu iegūt autentisku un tiešu informāciju un noskaidrot ASV pašreizējās un nākošās attieksmes pret Padomju Savienību.

Padomju iestādes Kaļiņingradas tuvumā apcietinājušas divus Kanādas militārās misijas Berlinē locekļus, apvainojot tos nelegālā robežas pāriešanā. Kanādas lietvedis Maskavā lūdzis atļaut tiem atgriezties Berlinē un apsolījis lietu izmeklēt. Abi kanādieši atgriezušies no oficiāla apmeklējuma Maskavā.

Visu politisko partiju kongress Briselē vienojies aicināt atpakaļ karali Leopoldu, kas uzturas Šveicē.

ASV militārās iestādes nodevušas pašu itaļu rīcībā pēdējās Livorno ostas ierīces, kas vēl bija amerikāņu uzraudzībā. Amerikāņu karaspēka izvākšana no Itālijas turpinājas paātrinātā gaitā. ASV okupācijas štābs astās Itāliju 3. decembrī.

Ap 60.000 strādnieku un ierēdņu Manheimā piektdien sarīkoja stundu ilgu protesta streiku pret nepietiekamu pilsētas apgādi ar pārtiku.

Padomju valdība piektdien notā protestējusi pret Irānas liegšanos ratificēt padomju-irāniešu nolīgumu par kopīgu Ziemeļirānas naftas lauku izmantošanu, tai pašā laikā, kad angļu naftas koncesijas Dienvidirānā apstiprinātas. Padomju valdība to apzīmē par naidīgu rīcību pret Padomju Savienību un dara Irānas valdību atbildīgu par sekām.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 89 (96) 1947. g. 25. novembrī
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

NO ŠĪS UN OTRAS PUSES

Ja kādā jautājumā gribam tuvāk tikt patiesībai, tad palaikam to aplūkojam no dažādiem, nereti pretējiem redzes viedokļiem. Zēl, ka paši sevi vismīļāk aplūkojam tikai no viena, sava subjektīvā, allaž mums pašiem patīkamākā. Taisni no šīs pozicijas izriet tā nostāja, it kā mēs katrs atsevišķi un arī kā kopība atrodamies pasaules interešu centrā, it kā bez mums un mūsu jautājuma atrisināšanas mums vēlamā garā pasaules nevarētu pastāvēt. Saprotams, Palestīnas arabiem varbūt liekas, ka viņi ir pasaules centrālā problēma, spāņu republikāņiem vissvarīgākais šķiet viņu jautājums utt, utt. Bet vai ir gudri savu poziciju izgaismot tikai vienā virzienā?

1947. g. februārī kāds tautietis, kas dažus mēnešus pirms tam no Vācijas bija ieradies Nujorkā, rakstīja: „Ja man kas mūsu laudīm Vācijā jāsaka, tad tas ir: mācieties valodu! Es to gribētu atkārtot simtām reižu, tik ilgi, kamēr cilvēki kaut vai aiz niknuma valodu tomēr sāk mācīties."

Cits tautietis angļu joslā viņam tad atbildēja: „Valodā jau laba lieta, bet kādu tad lai īsti mācāmies — angļu, franču, spāņu vai portugāļu? Es tomēr domāju palikt pie latviešu mēles. Bez tam mūsu nometņu kursos nu gan neviens svešu valodu vēl nav iemācījies."

Tagad šis cilvēks pats jau strādā Anglijā un nu viņš raksta: „Bez angļu valodas jums še nav nekādu cerību tikt uz augšu. Neceriet, ka te valodu būs vieglāk iemācīties kā nometnē."

1947. g. februārī vēl kāds cits tautietis no Detroitas Savienotajās Valstīs rakstīja: „Centieties iemācīties iespējami labi kādu pavisam šauru speciālitāti. Tam nemaz nav jābūt amatam, tā var būt kāda amata daļa, kāda atsevišķa darbība, bet ar to še tiksiet pie labāka stāvokļa."

Še Vācijā vēl pirms mēneša ļoti cienījams izcils trimdas darbinieks mūsu jaunatnes atturību amatu mācībās vērtēja tā: „Jaunatne gluži instinktīvi iet pareizo ceļu, cenzdamās pēc ģimnazijas izglītības. Tikt pie ģimnazijas izglītības še varbūt viņai ir pēdējā izdevība. Amatu cilvēks var iemācīties katrā vietā, lai cik gadu vecs būdams."

Bet darba piedāvājumi līdz šim nāk gan dažādu praktisku amatu pratējiem, arī ar ļoti šauru speciālitāti, bet biroju darbiniekus, grāmatvežus un vienkārši jaunus cilvēkus ar ģimnazijas izglītību nekur nepieprasa.

Nekad vēl nav izteikts tik daudz patētisku vārdu par mūsu nacionālajiem jautājumiem kā tagad, nekad caurmēra cilvēks nav bijis tā piebāzts ar visādām deklarācijām, visādu cēlu jēdzienu samužinājumiem kā tagad, nometnēs sēdot un IRO maizi ēdot, kas, lai arī trūcīga, tomēr pienāk klāt bez rūpēm. Tikai to vēstules, kas devušies darbā uz citām zemēm, nav vairs ne saukļu, ne deklarāciju, vienīgi reālo apstākļu attēlojumi, reālu faktu loģiski secinājumi.

Tātad ne tikai ar citu, svešinieku acīm raugoties, arī ar mūsu pašu acīm skatoties mūsu dzīve, mūsu stāvoklis, apstākļi, nākotnes izredzes un mūsu reakcija uz to izskatās dažādi — atkarībā no tā, vai raugāmies no nometnes barakas pasaulē, vai no pasaules uz nometnes baraku. Liekas, gudrāk mēs rīkotos tad, ja no šī fakta taisītu sev kādus secinājumus, nekā ja izliktos, ka neesam šo atšķirību pamanījuši.

Nevienam, kas savu arodu izvēlējies pēc savām tieksmēm un interesēm, kas savam darbam veltījis visu savu sirdsdedzi, nav viegli dzirdēt par pārskološanos: tas sāp. Nav viegli cilvēkiem, kas ir jau pāri pusmūžam, kļūt par skolēniem. Bet dzīve ir nežēlīga, dzīvei nav līdzjūtības, viņa netiesā vienīgi uzvarētājus. Un mēs taču gribam būt latvieši. Labi, tad uzklausīsimies to tautieti, kas 7 gadus vecs nonācis Nujorkā, kas nevienu dienu nav gājis latviešu skolā, kas ir sācis no avīžu zēna, bet tagad ASV studentiem lasa lekcijas un tomēr ir latvietis un runā tik pareizu latviešu valodu, ka mēs no viņa varētu vai mācīties. Uzklausīsimies arī to tautieti, kas 1939. gadā, karam sākoties, atradies svešumā, bijis matrozis, bet tagad ir inženieris. Šiem cilvēkiem neviens nav palīdzējis. Svešniecības gadi viņiem nav bijušas tikai smiltis, kas iztek caur pirkstiem — viņi ir izlauzušies. Arī tas ir skats no otras puses.

Ar sirdssāpēm neviens dzīvi nav uzvarējis. To spēj vienīgi zināšanas un darbs. Ar asarām un izmisumu, ar netaisnības gaudām varam iekarot labi ja līdzjūtību. Vai mēs gribam līdzjūtību? Mēs taču gribam savas tiesības. Tiesības ir jāizcīna. Vai tas būtu daudz prasīts, ja šīs cīņas vārdā mums būtu vēl jāmācās — vispirms dzejiskas domāšanas vietā jāmācās domāt loģiski un drosmīgi? Tad varbūt tik sāpīga neliksies arī pārskološanās problēma, tad varbūt beidzot ķersimies arī pie valodu mācīšanās.

Kārlis Rabācs

Lūdz palīdzību bērniem

LCK IESNIEGUMS PAR UZTURA UZLABOŠANU BĒRNIEM

LCK uzdevumā LCP loceklis J. Venners, kopā ar A. Šteinhardu un T. Tēraudu, izstrādājis iesniegumu, kurā, norādot uz latviešu bērnu kļūmīgo veselības stāvokli, tā novēršanai lūgts uzlabot bērnu un jauniešu uzturu. Iesniegums šajās dienās nosūtīts ASV armijas un IRO jām, amatpersonām un ārzemju presei.

Iesnieguma ievadā aizrādīts uz Ženēvas konvenciju, kurā bija ietverta bērnu aizsardzības deklarācija par palīdzības sniegšanu bērniem kara un posta laikā bez rases, reliģijas un tautības izšķirības. Šīs saistības savā neatkarības laikā godam pildīja arī Baltijas valstis, izdodamas prāvas summas trūkumā nonākušo bērnu pabaltīšanai Balkānu valstīs, Ķīnā uc.

Tagad, kad daļa baltiešu atrodas ārpus savas zemes, kopā ar viņiem bēgļu sūrajā likteni dalās arī viņu bērni. Līdzšinējās darbā izvietošanas akcijās ārpus Vācijas meklē tikai vieniniekus un bezbērnu ģimenes, tā kā ģimenēm ar bērniem pašreiz vājas izredzes izkļūt no tagadējā nenormālā stāvokļa — šauraj ām, nehigiēniskajām telpām un trūcīgā uztura. Pēdējo mūsu aprūpētāji līdzekļu trūkuma dēļ vēl samazina, tā sevišķi smagi skarot bērnus, kuru veselība jau tagad ir kritiskā stadijā.

Skolnieku veselības stāvokli iesniegumā raksturo latviešu tautskolu direktoru ziņojumi, kas dibināti uz skolu ārstu izdarīto veselības pārbaužu rezultātiem. Šajos ziņojumos minētie skaitļi liecina par stāvokļa ārkārtīgu nopietnību. Hesenes apgabalā zem normālā svara ir 60—80 proc. skolnieku, ar plaušu dziedzeru iekaisumu slimo 30 proc. Virtembergas-Bādenes apgabalā oktobrī tautskolās skolnieku svara iztrūkums (līdz 10 proc. no normālā svara) bija 46 proc., bet pāri 10 proc. — 21 proc. Nepietiekamā uztura ietekmē labi raksturo Bavārijas apgabala latviešu tautskolu audzēkņu veselības stāvokļa salīdzinājums 1. aprīlī (pārbaudīti 2868 skolnieki) un 1. oktobrī (2932). 1. aprīlī miesas būve bija laba — 33 proc., 1. okt. — 28 proc.; vidēja 44 — 41 proc.; vāja 23 — 31 proc. Mazasinība 1. apr. 20 proc., 1. okt. 33,2 proc.; plaušu dziedeņu iekaisums 13—14,5 proc.; tuberkulozes sanatorijās ievietoti 1,7—2,2 proc. Vasarā, kad bērni vairāk uzturējušies svaigā gaisā, viņu veselība tomēr pasliktinājusies.

Arī LSK medicīniskās aprūpes daļa ievākusi ziņas no ārstiem speciālistiem par bērnu veselības stāvokli nometnēs. Rēgensburgā no 357 bērniem zem svara bijuši 233, mazasinīgi 113, ar rachitu slimojuši 29, ar bronchu tbc 96, kakla dziedzeru tbc 47. Ingolštatē no 140 bērniem zem svara 66 bērni, dziedzeru tuberkuloze 81, chronisks bronchits 50, rachits 13. Manheimā no 173 bērniem zem svara 86, ar dziedzeru tbc 22, aktīvo tbc 6. Vēl jaunāka ir aina Kaseles - Bertenhauzenes nometnē pēc pārskata 23. oktobrī: 1—5 g. v. bērni zem svara 60 proc., 6—10 g. v. — 75,7 proc., 11—17 g. v. — 73,7 proc. Plaušu dziedeņu slimības konstatētas 1—5 g. v. — 28,5 proc., 6—10 g. v. — 76,2 proc., 11—17 g. v. — 25 proc.

Minētie skaitļi liecina par bērnu veselību amerikāņu joslā, kur uztura apstākļi vēl tomēr labvēlīgāki kā citās joslās. Angļu joslā, piemēram, Giftenes tautskolā, normāla veselība ir tikai 4,5 (!) proc. no visiem skolniekiem, svara iztrūkums vismaz 20 proc. apmērā ir 84,8 proc. Oldenburgas Tērvetes tautskolā no 98 skolniekiem tikai 14 proc. ir normāls svars, Melles ģimnazijā stāvoklis tikai par 4 proc. labāks. Mērbekas tautskolā š. g. martā zem normālā svara bijuši 56,3 proc. skolnieku, bet 6. sept. — 82 proc., kuriem ļoti novājināta organisma dēļ nepieciešama uztura papildde va. Austrijā no 350 bērniem 0—18 g. vecumā plaušu dziedeņu kaites 30 proc.

Pēc ārstu vienprātīga atzinuma kļūmīgā veselības stāvokļa galvenie iemesli ir nepietiekams, nepiemērots un vienpusīgs uzturs.

Lai novērstu veselības pasliktināšanos vēl vairāk, uzturs būtu jāuzlabo ar spēcinātājiem, koncentrētiem un vitamīnu bagātiem pārtikas līdzekļiem — taukvielām, cukuru, kondensētu pienu, olu pulvēri, augļiem un saknēm, Bez tam skolniekiem nepieciešami izsniegt arī pilnpienu. Slimnieku devas nebūtu ierobežojamas ar 2 proc. no iedzīvotāju kopskaita nometnēs, bet izsniedzamas pēc ārstu atzinuma faktiskajam slimnieku skaitam.

Arv. B.

Nīcas novada tautas tērps un Nameja gredzens princesei Elizabetei

Grezns Nīcas novada tautas tērps, kas darināts Memingenas latviešu nometnes austuvē, un sudraba saktas ir kāzu dāvana, ka princesei Elizabetei uz Londonu nosūtījusi LCK. Dāvanas sagādājusi arī amerikāņu un franču joslas latviešu YMCA — mūsu tautiešu Lakstīgalas darinātu tautisku pūra lādi, kurā ir zeltkaļa Bētiņa pagatavotas rotas lietas — Nameja gredzens, aproce, sakta un Valkas nometnē austa tautisku priešu sedziņa. Dāvanām pievienots doc. Fr. Bangas zīmēts apsveikuma teksts.

Vācijas lietuviešu laikraksti ziņo, ka kāzu veltes princesei Elizabetei nosūtījuši arī lietuvieši. Tās princesei pasniegšot Lietuvas sūtnis Londonā.

Kāds mūsu tautietis princesei Elizabetei kāzu gadījumā darinājis kurpes, kas nosūtītas uz Londonu ar pavadzīmīti: „Latvian DP in Germany."

Latvieši organizē kūdras ražošanu Eirē

MEKLĒ IESPĒJAS MŪSU TAUTIEŠU NODARBINĀŠANAI EIRES KŪDRAS FABRIKĀS

Latviešu būvinženieris Konrāds Pētersons, bijušais „A/S Kūdra" direktors Latvijā, pašreiz strādā Eirē, kur nodarbināts Eires kūdras ražošanas izveidošanā. Jau pērn Pētersons uz Eiri aicināja dažus latviešu kūdras ražošanas speciālistus. Viens no uzaicinātajiem bija Mērbekas nometnes iemītnieks Pēteris Ozoliņš. Viņš mūsu līdzstrādniekam izteicās:

„Konrāds Pētersons emigrācijā Eirē dzīvoja jau 1906. gadā un beidza turienes karalisko universitāti. 1920. g. Pētersons atgriezās Latvijā un sāka mūsu kūdras rūpniecības plašāku noorganizēšanu, galvenokārt mechanizēšanu. Eires uzņēmums „Pecco" Sedas purvos uzstādīja attiecīgas mašīnas, kas gadā ražoja 60.000 tonnu kūdras brikešu. Otrajā pasaules karā Pētersonam atkal vajadzēja atstāt dzimteni, un viņš no jauna nokļuva Eirē. Kūdras purvu tur daudz, bet kūdras rūpniecība bija vēl visai vāji noorganizēta. Agrākās pazīšanās dēļ Pētersonam atļāva celt fabriku kūdras pakaišu ražošanai. Grūtības radīja speciālistu un apmācītu strādnieku trūkums. 1947. gada maijā fabrikas būvi tomēr pabeidza un varēja sākties ražošanas darbs.

Latviešu būvinženiera veikums izpelnījās atzinību un atbalstu. Tagad pieņemts plāns par fabrikas paplašināšanu. Eires valdība kūdras rūpniecībai nesen atvēlējusi 5 miljoni mārciņu un 1948. g. paredzēts nodarbināt 60 modernas kūdras ražošanas mašīnas, t. i., tikpat daudz cik 1939. g. Latvijā bija „A/S Kūdra" rīcībā. Nākamajā gadā domā ražot ap 300.000 t kūdras.

Būvinženieris Pētersons jau 1946. g. lūdzis Eires valdībai atļauju latviešu speciālistu iecelošanai no DP nometnēm Vācijā, vēlāk pakāpeniski saistot arī lielākas grupas nekvalificētu strādnieku. Eires valdība priekšlikumam piekritusi un Pētersons sācis sarakstīšanos ar saviem kādreizējiem darba biedriem. 1947. g. maijā mūsu kūdrinieki Vācijā jau posušies ceļā, taču izbraukšanas lūgumi noraidīti, piedāvājot saistīties Westward Ho akcijā. Daži speciālisti šādā ceļā tiešām aizbraukuši uz Angliju ar cerību, ka pēc obligāto saistību nokārtošanas no turienes vieglāk tiks uz Eiri. Pārējie ieinteresētie mūsu tautieši vēl gaida, jo Eires valdība devusi jaunus solījumus lietas pozitīvai izkārtošanai. Kā un kad šis plāns reālizēsies, vēl pagaidām nekas nav zināms." P. P.

Triju joslu pilsētā

ARĪ MANČESTERĀ SAVAS GRŪTĪBAS

Kad, vēl Vācijas DP nometnē dzīvodams, salīju ģeogrāfijas grāmatās, ka Mančestera ir lielākais kokvilnas rūpniecības centrs pasaulē, radās jau fantazijā zināms priekšstats par šo vietu Anglijā. Mančesterā iebraucu no Londonas, bet redzētais tikai daļēji saskanēja ar domās paredzēto. Nepārredzamie fabriku skursteņu meži negribēja un negribēja rādīties. Arī iebraucot Mančesterā, vēl nevarēja tūlīt teikt, ka tā ir milzīga rūpniecības pilsēta. Tas atklājās tikai vēlāk, redzot pilsētas nokvēpušās celtnes. Patiesībā, lielos rūpnīcu rajonus vēl nemaz neesmu redzējis, kaut gan esmu šeit jau 3 nedēļas; Mančestera ir ļoti liela un galvenie fabriku rajoni esot kaut kur ziemeļaustrumu ārpilsētās.

Kā jau katrs par Angliju zina, te daudz miglainu dienu un reti spīd saule. Pa retam nolīst arī smalks lietus. Bet, tāpat kā Vācijā, arī šeit lietus ir par maz un pilsētai draud ūdens trūkums. Stāvoklis ir pat tik nopietns, ka pieteikta ūdens racionēšana. Ūdensvadus atstās vaļā tikai dažos visnozīmīgākos ēku blokos, piem., slimnīcās, bet citur visur noslēgs. Zināmās vietās uz ielām ūdeni izsniegs katram zināmā daudzumā. Tā tad paredzamas „ūdens rindas" ar spaiņiem un podiem . . . Citādi gan rindu te tikpat kā nav, izņemot vienīgi pie autobusu pieturām, kur arī jāstāv pavisam īsu brīdi, jo lieli divstāvainie busi braukā ļoti bieži visādos virzienos un nekad nav pārpildīti. Tomēr rindu kārtība ir ļoti laba, jo tā pilnīgi izslēdz drūzmēšanos. Satiksme vispār ļoti dzīva. Busi un mazās mašīnas reizēm plūst 4 rindās un brauc pa kreiso pusi.

Pilsētu varētu iedalīt trīs joslās: centrā, ap to stāvošos rajonos un tālākās ārpilsētas daļās. Pats centrs ir kā katrā lielpilsētā, ar lielām celtnēm, bagātīgiem veikaliem un dzīvu satiksmi. Izcilākās celtnes centrā ir pilsētas pārvaldes nams Town Hall un centrālā bibliotēka. Apaļā, īpatnējā bibliotēkas celtne slēpj sevī vienu no bagātākiem grāmatu krājumiem Eiropā. Bombardēšanas postījumu maz un visas drupas sen jau novāktas. Iebraucējus no izpostītās un trūcīgās Vācijas, protams, pārsteidz preču bagātība veikalos. Lielākā daļa pārtikas gan racionēta, un rācijas nav tik lielas, kā allaž mēdz domāt. Racionētās pārtikas kaloriju kopsumu tagad vērtē uz 2600—2800. Pamaz gaļas, olu un arī dārzeņu un augļu, kas gan nav racionēti, bet ir ļoti dārgi. Piem., mārciņa ābolu maksā ap 1 šiliņu, bet tomāti pat ap 2 šil. No dienvidus augļiem redz vienīgi vīnogas un granātābolus, bet nav ne apelsīnu, ne bananu.

Šo rindu autors pats mājās nesaimnieko, bet ēd brokastis un vakariņas šejienes YMCAs klubā, bet pusdienas universitātes kopgaldā. Gaļas ēdienu vispār maz, bet liela zivju bagātība. Samērā maz dod kartupeļus, pie kuriem tā esam pieraduši, un laikrakstos lasām, ka te esot kartupeļu trūkums. Angļi sūdzas, ka vairs nevar dabūt bēkonu, un gandrīz katrs anglis zina, ka šo gardo lietu viņi agrāk dabūjuši no Latvijas, bet tagad no turienes nedabū neko. Angļu brokastīs parasti ir auzu putra, biežī arī žāvētas, novārītas plūmes, kāda zivs vai desa, vai apcepta maize ar pupām, vai makaroniem tomātu mērcē. Ļoti garšīga ir angļu apceptā maizīte, ko dod siltu. Garšīgi ir saldie ēdieni, piem., pudiņi, tāpat krējuma saldējums.

Garšīgu un jauku lietu vispār daudz, bet viss tas maksā arī lielu naudu, tā kā tiem, kam pašreiz jāmaksā par dzīvokli un uzturu, katrs šiliņš trīsreiz jāapgroza un jāpadomā — vai to var izdot.

Ja pašam jāmaksā par ēšanu un istabu, tad vienam cilvēkam te vajaga ap 30 mārc. jeb 600 šil. mēnesī; bet ja mājās varot gatavot, tad ar to varot iztikt 3 cilvēku ģimene. Pa lielākai daļai te labi dzīvo kalpones, kas iekļuvušas turīgo angļu ģimenēs. Tās parasti dzīvo tālu ārpus dūmainā pilsētas centra, kur ir lieliski savrupmāju rajoni, kas atgādina mūsu Meža parku. Šais rajonos katru māju parasti apdzīvo viena ģimene, un katrai ģimenei ir savs auto. Kalpones te ir tikpat kā ģimenes locekļi.

Pavisam citāda aina ir starpjoslā starp paša centra banku, veikalu un biroju rajoniem un pieminēto savrupmāju apgabaliem. Te, šai starpjoslā redzam vienmuļas, diezgan netīras ielas, zemas ķieģeļu celtnes ar īpatnējiem, samērā gariem skursteņiem. Reti kur var manīt kādu dārzu vai zāļāju. Viss pelēks, nokvēpis. Pa ielām skraida nosmulējušies bērni. —

Mums, kas agrāk no šejienes saņēmām ogles, vilnas un kokvilnas audumus, grūti saprast, kāpēc visas šīs lietas te nevar brīvi pirkt cik grib. Vajadzīgi „punkti", un to tagad izsniedz pavisam maz. Šo rindu autors saņēma 12 punktus, kas skaitoties 3 mēnešiem, bet uzvalkam vajaga ap 20 p. Tā nu cerība tikt Anglijā reiz atkal pie jauna uzvalka, būs jāatliek uz ilgu laiku. Drēbes ir arī diezgan dārgas: labs uzvalks maksā ap 12—15 mārc., bet žakete un bikses vien (no dažādas drēbes) ap 6—8 mārc. Diega spolīte maksā 5 pensus un to var dabūt bez punktiem.

Vislielākās grūtības Mančesterā tomēr ir ar dzīvokļiem. Labi tam, kam par dzīvokli nav jārūpējas pašam. Veselu dzīvokli dabūt gandrīz neiespējami, bet arī pie mēbelētas istabas vai dzīvokļa daļas tikt nav viegli. Vienīnieki saiet allaž pa 2—3 vienā istabā. Par 2 vāji mēbelētām istabām augšstāvā tieši zem jumta prasa 3 mārc. nedēļā, bez apkurināšanas un apgaismošanas. Ja ziema auksta, tad apkurināšana ir liela problēma, jo reti kur ir krāsnis vai centrālapkure; parasti istabās kamīni, ko kurina ar oglēm. Malku lieto tikai iekuram; tā te tik dārga manta, ka to pērk uz svaru — mārciņām. Virtuves ir ērtas, parasti ar gāzi kurināmas un gandrīz katrā dzīvoklī ir arī vannas istaba.

Tādi ir ārējie dzīves apstākļi Mančesterā.

Mančesterā, 1947. g. 8. nov.

— gen —

Nometņu dzīve

BALK informē, ka Bavārijas latviešu nometnēm, kur pieteiktas IRO pārbaudes, jāsazinās ar apgabala komiteju Minchenē, Hercoga Rūdolfa ielā 49.

Par Eslingenas latviešu kolonijas vecāko ievēlēts K. Kalniņš, bet viņa vietnieku J. Aperāns.

Baltiešu invalīdu apmācības nama iekārtots Klaustālē-Celenfeldā. Par latviešu pārstāvi izraudzīts V. Hāzners. Ieradušies jau 23 latviešu invalīdi, kam dzīves apstākļi un uzturs labs. Vēl trūkst apmācītāju drēbnieku un kurpnieku darbnīcās. Nav arī darba rīku. Palīdzīgu roku varētu sniegt tautieši, ziedojot rīkus vai arī naudu to iegādei.

Mūsu tautietis Dr. St. Jaudzems izraudzīts par Engineer Depot galveno ārstu Hanavā. Viņa aprūpē ir ap 3000 cilvēku, to vidū vairāki amerikāņi.

Virtembergas un Bādenes apgabala 2. vēlēšanu iecirknī par LCP locekli ievēlēts pulkv. V. Skaistlauks, Piedalījās 56 proc. vēlētāju. Virtembergas un Bādenes apgabala komitejā ievēlēja V. Skaistlauku, J. Labsvīru, E. Laimiņu, J. Arāju, J. Kadili, J. Vinteru, V. Briedi, T. Tēraudu un A. Blanku.

Flensburgas jūrskolu, ko vada kapt. Neimanis, šogad ar kapteiņa gradu beidza A. Skuja un igaunis Kristjansens, bet ar 1. stūrmaņa gradu A. Kāravnieks, J. Frīdmanis, Keire un Broks.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Ad. Ermanovskis, Mērbekā

KAS VAINĪGS

Nupat iznākusi glīta brošūra angļu valodā Latvia. Brošūras angliskais teksts — tulkotājs nav minēts — tomēr ir pilns iespieduma un tulkošanas kļūdu, pie kam dažas no tām ļoti rupjas.

Nemaz nerunājot par angļu valodas finesēm, minēšu šeit tikai dažus piemērus: „the generally export-goods," kur adverba generally vietā bija jābūt adjektīvam general, „some examples can clear characterize it," kur atkal adjektīva clear vietā bija jābūt adverbam clearly. „Countries who did never know the problem," kur vajadzēja būt „countries that never knev the problem", tad tālāk „Latvia shows a progress whom a precendent will be heavy to find for"; „and approx 12.000 from have been just emmigrated", „a cemetery where have been burried our most precions and dear things", „the life of a person there depends only from his abilities" un desmiti citi teikumi, kur tik daudz kļūdu, ka tās šeit nevar izcirzāt. Tad nepareizie atsevišķie vārdi kā „machsplint", „devastadet", „independency", „interpretors", „overage". Jāmin arī aplamā tulkošana, kur radies pavisam dīvains rezultāts, kā, piem., „The cultural as well as the economic life shows a hasty flourishing", kur pēdējie vārdi tagad nozīmē steidzīgu, pārsteidzīgu zelšanu, uzplaukumu. „The life of those persons pressed to work was rude and unmiserable", kur tagad iznāk, ka piespiedu darbos strādātāju dzīve bijusi „rupja un laimīga". Katrs var iedomāties, kādu ietekmi uz mums, latviešiem, atstātu skroolotā latviešu valodā sastādīta brošūra, kādēļ tad mēs neatzīstam citu tautu tiesību baudīt tīru viņu valodu?

Politiska m

PAR SPRIEDA ĀRLIETU MINISTRU VIETNI MINISTRI PAŠI

...ā dienā, kad ārlietu ministru ...ieki sāka sarunas Londonas ...ferences sagatavošanai, proti, 7. ...embrī, Anglijā sadūrās seši vil... ...ā galvaspilsēta ...s un ievainoja 71 ...ī, tramvaji un autobusi ap... ...anu, lidmašīnas nevarēja pacelties ...ās, lidmašīnas nevarēja pacelties ...ā kilkukiem, gājēji taustīja ceļu ...ā pēdām rokas savā priekšā pastie... ...ā. Visblīvākā migla, kāda piere... ...ā šai gadā, sedza Londonu kā ...ka vega.

...ās žurnālists pasteidzās apgal... ...ā migla uznākusi ārlietu mi... ...ru vietnieku dēļ — arī tie sa... ...ēdies tikpat aklā miglā. Valsts... ...ā tik trīs nedēļu ilgās vietnieku ...ences būtu politisko miglu ...ā pakļiedējušās. Angļu piln... ...ā Patriks Dīns, kādā dienā, ...ā bija viņa kārtā vadīt vietnieku ...ieci, iesāka ar vārdiem: „Nu, ...ā, par kuru nesaprašanos mums ...ā jārunā?" Viņš gan tūlīt savus ...s izlaboja, teikdams: „Pie ku... ...ā darba kārtības punkta mums jā... ...ā!" Bet vērotāji atzina, ka Dīns ...ā ieteicies nediplomātiski, bet to... ...ā patiesi.

„New York Times" iesāk rakstu ...ā gaidāmo ārlietu ministru konfe... ...ā ar vārdiem: „Četru valstu ...ā sanāksmes par Vācijas problēmu, ...ā jautājums, vismopietnāko jautājumu ...ā gad, tagad — divus gadus un se... ...ā mēnešus pēc kara beigām — ...ā tālāka nekā jebkad."

...ā Lielbritānijas ASV ārlietu ministrs ...ā Bevins teicis: „Mums vajadzētu ...ā vērst uz to, ka Vācijas miera ...ā konference sasaucama 1948. g. sā... ...ā. Ja nav iespējams panākt ...ā vienprātību, tad mums vajadzētu da... ...ā risku, kas mūsu spēkos, līdz ietek... ...ā Padomju Savienību sadarbo... ...ā vismaz trešdaļām tās sabiedro... ...ā. Ja krievi no tā atteiktos, tad ...ā pārējiem sabiedrotiem vajadzētu iz... ...ā bez viņiem. To nevarētu no... ...ā par separāta miera slēgšanu. ...ā būtu tikai apliecinājums tam, ka ...ā valsts nevar uz mūžīgiem laikiem ...ā aizkavēt mieru zemes virsū."

...ā Vienīgais jautājums, par kuru ār... ...ā ministru vietnieki spēja vieno... ...ā samērā viegli, bija jautājums — ...ā kas sākt apspriedes. Trīs rietum... ...ā valstu pilnvarotie paziņoja, ka vēlē... ...ā sākt pl. 10 priekšpusdienā. Pa... ...ā pilnvarnieks Andrējs Smir... ...ā brīdi apdomājās, un pārējie ...ā bažīgi saskatījās, bet tad Smir... ...ā pasmaidīja: „Labs ir, pēc Mas... ...ā laika tad jau ir pēcpusdiena."

...ā Tomēr — ir vēl daudzi, kas ne...

būt nedom... konference... dzas ar ne... lomātiskais... Vašingtona... cija gatavo... cībā, ka k... „izslaukuši... zināmai pi... kļūšanas i... Ar to esot... personāla... kopīgās Vā... Gaida arī, ... no līdzšinē... jardu dola... rināsies ar... pašā laikā... krievi izma... ci par ska... mātai prop... raksta Berl... kārt domā, ... jo atzinuši... likt rietum... aģentiem u... Maršala pl... iespējama ... paši apsvēr... iemesls kr... saukt no ... spēku. Am... esot tā, ka... komūnistus ... šīnas un en... lu produkci... tumeiropai.

Skaidrs, k... redžu ceņu ... arī nevilinā... visumā var... „miglas" a... sies tikai vi... sevišķa Rie... tīkamajām ... kām, kas a... saimniecisku... par nacionā... patikas cen... iznirs vēl k... rādīs konfer...

„

Vieninieki... 21—35 g. v... Kanādas zel... Šādu paziņo... ņēma Mērb... trācija. Mē... ma īsts „zelt... dās darbam... to vidū 56 l... mēr izrādīj... un sudraba... brauks tika... paziņoja, ka... pieteiktajiem... rasties ne v... savas tautīb...

Drēbnieku darbā H...

VĒSTULE LATVIJAI NO HOL...

...ā pāris mēnešiem uz Holandi ...ā atbrauca grupa DP, to vidū ...ā daži latvieši. Drēbnieku amata ...ā meistars K. Strazdiņš par saviem ...ā speciāliem ceļā un apstākļiem jau... ...ā darbā mums raksta:

...ā No Minchenes transitnometnes ...ā ar smagām automašīnām no... ...ā stacijā. Turpat Minchenes ...ā pagaidu stacijā saņēmām siltas va... ...ā un izsniedza pārtiku tālā... ...ā ceļam. Pēdējā vācu robežstacijā ...ā Aidenkirchenā notika stingra do... ...ā muitu pārbaude. Aiz robežas pir... ...ā Holandes stacijā Vendlo mūs ...ā uzņēma Sarkanā Krusta un policijas ...ā pārstāvji. Tie izsniedza jau ie... ...ā sagatavotus dokumentus — ...ā ar fotogrāfijām. Uz tām arī ...ā norādīja, cik katram līdz Vācu nau... ...ā kā to vēlāk likumīgā kārtā va... ...ā apmainīt pret holandiešu gul... ...ā, pēc kursa 100 RM — 5 gul... ...ā. Tepat notika arī bagāžas pār... ...ā. Kad viss tas bija galā, pār... ...ā devāmies kāda klostera telpās. Ie... ...ā saņēmām krietnas vakariņas. ...ā Nākamā rītā mūs sadalīja grupās pēc ...ā nodarbošanās virziena un nodeva spe... ...ā cialu ierēdņu aizgādībā. Man kopā ...ā ar vēl vairākiem kolēģiem bija ...ā tādu poli, arī drēbnieku, iznāca ...ā nemaz cauri visai Holandei. Brau... ...ā cienu izrādījās ērts. Stacijās, vilcie... ...ā pieturot, piedāvā laikrakstus, ...ā konfektes, kafiju un augļus. Visur ...ā lieliska tīrība un kārtība.

...ā Ierodoties Hārlemā, mūs sagaidīja ...ā mūsējās darba vietas pārstāvis. ...ā Viņš palīkām tikai divi — es un ...ā vēl kāda polis. Vācijā kā amata ...ā meistaram man komisija solīja dar... ...ā vēlētu pasūtinātāju apģērbu firmā, ...ā kuras pārstāvis tad arī mūsu izraudzīts uzņēmumā, kas ...ā man mēteļus eksportam uz ...ā Angliju un citām zemēm. ...ā Tā pilnīgi mechanizēts, visu veic ...ā mašīnas pēc lentas sistēmas. No... ...ā mašīnas galvenokārt jaunas sie... ...ā vienu. Visā uzņēmumā strādā ap ...ā cilvēku. Pie šāda mechanizēta ...ā darba nebijām pieraduši, tomēr sā... ...ā sāka strādāt.

Dzīvokļus ... spējami. M... tālā kūrvietā... jauka pilsēti... Tur mēs abi... dieša pilnā ... ņā guļam tr... polu darba ... žīds, arī DP ... ņēmumā. Da... pl. 8 un beid... nās 12. Pār... 10 min., pusd... nagam atkal ... atpakaļ jābr... naudu maksā... žāda. Sievie... saņem mazā... alga ir 47,65 ... summas 7,65 ... nodokliem. ... nenoteikts, g... citi pienāku... presētāja dar... kais, un to v...

Uzturs pans... ju, kurā skait... šana, apsildīš... tas velas lieto... sā 25 guldeņi ... Ir vietas, kur... nus, bet tad ... dējā paliek p... ar ko jāsedz ... Lai iekrātu na... kam. Ļoti la... nātu darbu, ... šūšana, ieskai... 160 guldeņu, ... darbu jādod ... darbnīcas paš... spējami tikt. ... nāts. Nomāc... nedzird latviešu ... kali pilni dažā... arī visai dārg... un puķu, dau... dājumu. Vīrie... 30 guld. pārī, ... guldeņu. Ar ... prasties vācu ... „V/D Vliet, B... voord Bad, H...

organizē kūdras šanu Eirē

U TAUTIEŠU NODARBINĀŠANAI EIRĒ
DRAS FABRIKĀS

Konrāds
ra" di-
ā Eirē,
ražo-
Pēter-
atviešu
Viens
as no-
ozolinš.
teicās:
grācijā
n bei-
rsitāti.
Latvijā
ecības
lvenoo-
uznē-
uzstā-
dā ra-
u. Ot-
atkal
viņš
pur-
lecība
. Ag-
n at-
u ra-
ālistu
tums.
Ta-
s pa-
idras
mil-
dzēts
dras

ražošanas mašīnas, t. i., tikpat daudz cik 1939. g. Latvijā bija „A/S Kūdra" ricībā. Nākamajā gadā domā ražot ap 300.000 t kūdras.

Būvinženieris Pētersons jau 1946. g. lūdzis Eires valdībai atļauju latviešu speciālistu iecelošanai no DP nometnēm Vācijā, vēlāk pakāpeniski saistot arī lielākas grupas nekvalificētu strādnieku. Eires valdība priekšlikumam piekritusi un Pētersons sācis sarakstīšanos ar saviem kādreizējiem darba biedriem. 1947. g. maijā mūsu kūdrinieki Vācijā jau posušies ceļā, taču izbraukšanas laiks gumi noraidīti, piedāvājot saistīties Westward Ho akcijā. Daži speciālisti šādā ceļā tiešām aizbraukuši uz Angliju ar cerību, ka pēc obligāto saistību nokārtošanas no turienes vieglāk tiks uz Eiri. Pārējie ieinteresētie mūsu tautieši vēl gaida, jo Eires valdība devusi jaunus solījumus lietas pozitīvai izkārtošanai. Kā mūs un kad šis plāns reālizēsies, vēl pagaidām nekas nav zināms." P. P.

Nometņu dzīve

BALK informē, ka Bavārijas latviešu nometnēm, kur pieteiktas IRO pārbaudes, jāsazinās ar apgabala komiteju Minchenē, Hercoga Rūdolfa ielā 49.

Par Eslingenas latviešu kolonijas vecāko ievēlēts K. Kalniņš, bet viņa vietnieku J. Aperāns.

Baltiešu invalīdu apmācības nama iekārtots Klaustālē-Celenfeldā. Par latviešu pārstāvi izraudzīts V. Hāners. Ieradušies jau 23 latviešu invalīdi, kam dzīves apstākļi un uzturs labs. Vēl trūkst apmācītāju drēbnieku un kurpnieku darbnīcās. Nav arī darba rīku. Palīdzīgu roku varētu sniegt tautieši, ziedojot rīkus vai arī naudu to iegādei.

Mūsu tautietis Dr. St. Jaudzems izraudzīts par Engineer Depot galveno ārstu Hanavā. Viņa aprūpē ir ap 3000 cilvēku, to vidū vairāki amerikāņi.

Virtembergas un Bādenes apgabala 2. vēlēšanu iecirknī par LCP locekli ievēlēts pulkv. V. Skaistlauks. Piedalījās 56 proc. vēlētāju. Virtembergas un Bādenes apgabala komitejā ievēlēja V. Skaistlauku, J. Labsviru, E. Laimiņu, J. Arāju, J. Kadili, J. Vinteru, V. Briedi, T. Tēraudu un A. Blanku.

Flensburgas jūrskolu, ko vada kapt. Neimanis, šogad ar kapteiņa grādu beidza A. Skuja un igaunis Kristjansens, bet ar 1. stūrmaņa grādu A. Kāravnieks, J. Frīdmanis, Keire un Broks.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Ad. Ermanovskis, Mērbekā

KAS VAINĪGS

Nupat iznākusi glīta brošūra angļu valodā Latvia. Brošūras angliskais teksts — tulkotājs nav minēts — tomēr ir pilns iespieduma un tulkošanas kļūdu, pie kam dažas no tām ļoti rupjas.

Nemaz nerunājot par angļu valodas finesēm, minēšu šeit tikai dažus piemērus: „the generally exportgoods," kur adverba generally vietā bija jābūt adjektīvam general, „some examples can clear characterize it," kur atkal adjektīva clear vietā bija jābūt adverbam clearly. „Countries who did never know the problem," kur vajadzēja būt „countries that never knev the problem", tad tālāk „Latvia shows a progress whom a precendent will be heavy to find for", „and approx 12,000 from have been just emmigrated", „a cemetery where have been burried our most precions and dear things", „the life of a person there depends only from his abilities" un desmiti citi teikumi, kur tikties kļūdu, ka tās šeit nevar izdaudz tirzāt. Tad nepareizie atsevišķie vārdi kā „machsplint", „devastadet", „independency", „interpretors", „overage". Jāmin arī aplamā tulkošana, kur radies pavisam dīvains rezultāts, kā, piem., „The cultural as well as the economic life shows a hasty flourishing", kur pēdējie vārdi tagad nozīmē **steidzīgu, pārsteidzīgu** zelšanu, uzplaukumu. „The life of those persons pressed to work was rude and unmiserable", kur tagad iznāk, ka piespiedu darbos strādātāju dzīve bijusi „rupja un laimīga". Katrs var iedomāties, kādu ietekmi uz mums, latviešiem, atstātu sarosīlotā latviešu valodā sastādīta brošūra, kādēļ tad mēs neatzīstam citu tautu tiesību baudīt tīru viņu valodu?

Politiska migla

KĀ SPRIEDA ĀRLIETU MINISTRU VIETNIEKI UN KĀ SPRIEDĪS MINISTRI PAŠI

Tai dienā, kad ārlietu ministru vietnieki sāka sarunas Londonas konferences sagatavošanai, proti, 7. novembrī, Anglijā sadūrās seši vilcieni, nogalināja 9 un ievainoja 71 personu, tramvaji un autobusi apstājās, lidmašīnas nevarēja pacelties no lidlaukiem, gājēji taustīja ceļu pa ielām rokas savā priekšā pastiepuši. Visbiezākā migla, kāda pieredzēta šai gadā, sedza Londonu kā mīkla sega.

Kāds žurnālists pasteidzās apgalvot, ka migla uznākusi ārlietu ministru vietnieku dēļ — arī tie sapulcējušies tikpat aklā miglā. Valstsvīri, kam jāizšķir Vācijas un Austrijas jautājums, neredzot tālāk par savu roku.

Šodien, 25. novembrī sapulcējas paši ārlietu ministri. Bet nevar apgalvot, ka trīs nedēļu ilgās vietnieku apspriedes būtu politisko miglu daudz pukliedējušas. Angļu pilnvarotais Patriks Dīns, kādā dienā, kad bija viņa kārta vadīt vietnieku apspriedi, iesāka ar vārdiem: „Nu, kungi, par kuru nesaprašanos mums tagad jārunā?" Viņš gan tūlīt savus vārdus izlaboja, teikdams: „Pie kura darba kārtības punkta mums jāpāriet?" Bet vērotāji atzina, ka Dīns gan izteicies nediplomātiski, bet toties patiesi.

„New York Times" iesāk rakstu par gaidāmo ārlietu ministru konferenci ar vārdiem: „Četru valstu vienošanās par Vācijas problēmu, domājams, visnopietnāko jautājumu Eiropā, tagad — divus gadus un sešus mēnešus pēc kara beigām — šķiet, tālāka nekā jebkad."

Bijušais ASV ārlietu ministrs Bērnss teicis: „Mums vajadzētu pastāvēt uz to, ka Vācijas miera konference sasaucama 1948. g. sākumā. Ja nav iespējams panākt vienprātību, tad mums vajadzētu darīt visu, kas mūsu spēkos, lai ietekmētu Padomju Savienību sadarboties ar divām trešdaļām tās sabiedroto. Ja krievi no tā atteiktos, tad pārējiem sabiedrotiem vajadzētu iztikt bez viņiem. To nevarētu nosaukt par separāta miera slēgšanu. Tas būtu tikai apliecinājums tam, ka viena valsts nevar uz mūžīgiem laikiem aizkavēt mieru zemes virsū."

Vienīgais jautājums, par kuru ārlietu ministru vietnieki spēja vienoties samērā viegli, bija jautājums — cikos sākt apspriedes. Trīs rietumvalstu pilnvarotie paziņoja, ka vēlētos sākt pl. 10 priekšpusdienā. Padomju pilnvarnieks Andrējs Smirnovs brīdi apdomājās, un pārējie jau bažīgi saskatījās, bet tad Smirnovs pasmaidīja: „Labs ir, pēc Maskavas laika tad jau ir pēcpusdiena."

Un tomēr — ir vēl daudzi, kas nebūt nedomā, ka ārlietu ministru konferencei katrā ziņā būtu jābeidzas ar neveiksmi. „Newsweek" diplomātiskais korespondents ziņo no Vašingtonas, ka amerikāņu delegācija gatavojusies konferencei pārliecībā, ka krievi, kas savu joslu jau „izslaukuši sausu", tagad būs gatavi zināmai piekāpībai, lai iegūtu piekļūšanas iespējas rietumu joslām. Ar to esot izskaidrojamas krievu personāla pārmaiņas gandrīz visās kopīgās Vācijas pārvaldes iestādēs. Gaida arī, ka krievi šoreiz atteiksies no līdzšinējās prasības iegūt 10 miljardu dolaru reparācijās, un samierināsies ar dažiem miljardiem. Tai pašā laikā gan arī neesot šaubu, ka krievi izmantos Londonas konferenci par skaļruni savai vāciešiem domātai propagandai. Tā paša laikraksta Berlīnes korespondents savukārt domā, ka krievi būs piekāpīgi, jo atzinuši, ka tad vieglāk varēs likt rietumu joslās darboties saviem aģentiem un sabotieriem, lai kavētu Maršala plānu, kura reālizēšana nav iespējama bez Rietumvācijas. Tie paši apsvērumi esot arī svarīgākais iemesls krievu priekšlikumam atsaukt no Vācijas okupācijas karaspēku. Amerikāņu un angļu armija esot tā, kas visvairāk kavē Rūras komūnistus rīkot streikus, lauzt mašīnas un enerģiskāk sabotēt visu ogļu produkciju, kas nepieciešama Rietumeiropai.

Skaidrs, ka par šādu nākotnes izredžu cenu pirkta piekāpšanās var arī nevilināt rietumu valstsvīrus un visumā var teikt, ka no Londonas „miglas" arvien skaidrāk izvirzījusies tikai viena nākotnes aina — atsevišķa Rietumvācija ar visām patīkamajām un nepatīkamajām sekām, kas ar to saistītos: zināmu saimniecisku stabilitāti, kas pirkta par nacionāli noskaņoto vāciešu nepatikas cenu. Vai no miglas pēkšņi iznirs vēl kāda cita perspektīva, to rādīs konference, kas iesākas šodien.

A. Lp.

Drēbnieku daibā Holandē

VĒSTULE LATVIJAI NO HOLANDES

Pirms pāris mēnešiem uz Holandi darbos aizbrauca grupa DP, to vidū vairāki latvieši. Drēbnieku amata meistars K. Strazdiņš par saviem iespaidiem ceļā un apstākļiem jaunajā darbā mums raksta:

„No Minchenes transitnometnes mūs ar smagām automašīnām nogādāja stacijā. Turpat Minchenes galvenajā stacijā saņēmām siltas vakariņas un izsniedza pārtiku tālākam ceļam. Pēdējā vācu robežstacijā Kaldenkirchenā notika stingra dokumentu pārbaude. Aiz robežas pirmajā Holandes stacijā Vendlo mūs sagaidīja Sarkanā Krusta un policijas pārstāvji. Tie izsniedza jau iepriekš sagatavotus dokumentus — vīzas ar fotografijām. Uz tām arī atzīmēja, cik katram līdz vācu naudas, lai to vēlāk likumīgā kārtā varētu apmainīt pret holandiešu guldeņiem, pēc kursa 100 RM — 5 guldeņi. Tepat notika arī bagāžas pārbaude. Kad viss tas bija galā, pārnakšņojām kāda klostera telpās. Iepriekš saņēmām krietnas vakariņas. Nākošā rītā mūs sadalīja grupās pēc braukšanas virziena un nodeva speciālu ierēdņu aizgādībā. Man kopā ar kādu poli, arī drēbnieku, iznāca braukt cauri visai Holandei. Brauciens izrādījās ērts. Stacijās, vilcienam pieturot, piedāvā laikrakstus, žurnālus, kafiju un augļus. Visur redzama tīrība un kārtība.

Iebraucot Hārlemā, mūs sagaidīja jau nākošās darba vietas pārstāvis. Beidzot palikām tikai divi — es un minētais polis. Vācijā kā amata meistaram man komisija solīja darbu kādā pasūtinātu apģērbu firmā, bet esmu izraudzīts uzņēmumā, kas ražo dāmu mēteļus eksportam uz ASV, Angliju un citām zemēm. Darbs pilnīgi mechanizēts, visu veic mašīnām pēc lentas sistēmas. Nodarbinātas galvenokārt jaunas sievietes. Visā uzņēmumā strādā ap 40 cilvēku. Pie šāda mechanizēta darba nebijām pieraduši, tomēr sākām strādāt.

Dzīvokļus Hārlemā dabūt nelespējami. Mūs novietoja 8 km attālā kūrvietā Bad Zandvorā, kas ir jauka pilsētiņa pašā jūras krastā. Tur mēs abi dzīvojam kāda holandieša pilnā pansijā. Nelielā istabiņā gulam trīs personas — es, mans poļu darba biedrs un kāds Polijas žīds, arī DP, kas strādā mūsu uzņēmumā. Darbs sākas 15 min. pirms pl. 8 un beidzas pl. 17, bet sestdienās 12. Pārtraukumi brokastīm ir 10 min., pusdienām 30 min. un launagam atkal 10 min. Uz darbu un atpakaļ jābrauc ar vilcienu. Ceļa naudu maksā uzņēmums. Alga dažāda. Sievietes par to pašu darbu saņem mazāk nekā vīrieši. Mana alga ir 47,65 guldeņi nedēļā. No šīs summas 7,65 guld. atskaita dažādiem nodokļiem. Darbs pagaidām stipri nenoteikts, gandrīz katru dienu ir citi pienākumi. Vislabāk atalgots vresētāja darbs, kas arī ir vissmagākais, un to veic tikai vīrieši.

Uzturs pansijā ļoti labs. Par pansiju, kurā skaitās dzīvoklis, apgaismošana, apsildīšana, apmazgāšana, gultas veļas lietošana un uzturs, jāmaksā 25 guldeņi nedēļā. Tas nav maz. Ir vietas, kur maksā tikai 16 guldenus, bet tad uzturs ir sliktāks. Nedēļā paliek pāri vēl ap 15 guldeņu, ar ko jāsedz visas citas vajadzības. Lai iekrātu naudu, jāpalet ilgam laikam. Ļoti labi te samaksā pasūtinātu darbu, piem., dāmu kostīma šūšana, ieskaitot piederumus, maksā 160 guldeņu, bet par kostīmjakas darbu jādod 50 guldeņu. Pie savas darbnīcas pašreiz gan, liekas, neiespējami tikt. Esmu tomēr apmierināts. Nomāc vientulība, jo nekur nedzird latviešu valodu. Pilsētā veikali pilni dažādu mantu, kuras nav arī visai dārgas. Ļoti daudz augļu un puķu, daudz arī sudraba izstrādājumu. Vīriešu kurpes maksā 15—30 guld. pāri, uzvalka drāna 90—150 guldeņu. Ar holandiešiem var saprasties vācu valodā. Mana adrese: „V/D Vliet, Brederoakstr. 32, Zandvoord Bad, Holland".

Linards Tauns

Elēģija

Kur tavi soļi aizdimd? .
Ilgi vēl atbalss dun sirdī.
Kā var aiziet uz mūžu?
Doma kā soģis tirdī.

Lūpas skar klonu, ko mina
Mīļotās kājas žiglas.
Kas tevi aizvīla: dziņu
Troksnis vai veļu migla?

Kur reiz pavardi kūrās,
Vēji pūš pelnu plēnes,
Krāsmatas kailas atsedz
Salts un nekautrīgs mēness.

Kur lai tveros un rimstu:
Apkārt dūc dzīves birga,
Bezgala skumja viz pāri
Pamestu zvaigžņu mirga.

Chrònika

Rakstnieki un žurnālisti debatēs par savu tagadējo uzdevumu sestdien un svētdien 29. un 30. novembrī Eslingenā. Sestdien pl. 15 visu trīs amerikāņu joslas licencēto laikrakstu atbildīgie redaktori referēs par žurnālista šīsdienas uzdevumu, bet pēc tam debates, svētdien pl. 15 par rakstnieka šīsdienas uzdevumu referēs Vitauts Kalve, Aīda Niedra un Knuts Lesiņš, pēc tam debates. Abās dienās uz pārrunām aicināti visi preses b-bas biedri, un katram atļauts ņemt līdz vienu viesi.

Hanoveras apgabala visu tautību DP nometņu mākslas un dilamatniecības darbu skate notiks Hanoverā no 30. nov. līdz 14. decembrim.

Miris gleznotājs Aleksandrs Strāls

Latviešu laikraksti Zviedrijā vēsta, ka 6. oktobrī Plaviņās pēc ilgas slimības 67 g. vecumā miris gleznotājs Aleksandrs Strāls. Viņš bija pazīstams kā izcils reālistisku žanru meistars un viņa darbi atradās Valsts un Rīgas pilsētas mākslas mūzejos, gleznu krātuvēs provincē un privātās kollekcijās.

„Zelta dudzis" Mērbekā

Vienīgi vecāki un ģimenes cilvēki no 21—35 g. v. var pieteikties darbam Kanādas zelta un sudraba raktuvēs. Šādu paziņojumu 14. novembrī saņēma Mērbekas nometnes administrācija. Mērbekiešus pēkšņi pārņēma īsts „zelta drudzis un dažās stundās darbam pieteicās 98 kandidāti, to vidū 56 latvieši. Dienu vēlāk tomēr izrādījās, ka uz Kanādas zelta un sudraba raktuvēm pagaidām brauks tikai vienīgi vienīgi. Tad pat arī paziņoja, ka uz IRO pārbaudi no pieteiktajiem 98 kandidātiem var ierasties ne vairāk kā 3 cilvēki, katrs savas tautības.

P. P.

Angļu joslā paredzēti 5 dažādi nometņu tipi

Angļu okupācijas joslā mūsu tautieši nodarbināti gandrīz 100%, konstatēja Šlezvigas-Holšteinas apgabala latviešu nometņu komandanti un kultūras lietu vadītāji, kas pulcējās sanāksmē Lībekā. Darbs tomēr dažkārt jāzaudē ar nometņu samērā biežo pārvietošanu un apvienošanu. Nometnes arī pārkārto, piemērojot tuvāk darba vietai. Gēstachtas Saules nometnē tāpēc turpmāk dzīvos arī lietuvieši, poļi un dienvidslavi.

Angļu iestādes projektē izveidot 5 dažādus nometņu tipus — nodarbināto, darba nespējīgo, repatriācijas, izceļotāju un tādas nometnes, kurās novietos cilvēkus ar speciālu izglītību un aroda zināšanām. Visus šos nometņu tipus paredzēts šķirot vēl 2 grupās — parastajās un speciālajās nometnēs. — Pirmajā nometinātu DP, kas piemēroti darbiem uz vietas un tuvākajā apkārtnē. Šādas nometnes domāts iekārtot pilsētu tuvumā un iemītnieki varētu nodoties arī privātiem pasākumiem. Speciālajās nometnēs izvietotu īpašās pozarēs — meža darbos, rūpniecībā un citur nodarbinātos. Abu veidu nometnēs strādājošie dzīvotu kopā ar ģimenēm un būtu sadalīti pēc tautībām.

Nodarbinātos apgādes ziņā paredz pielīdzināt vāciešiem, taču pašreiz tiek meklēts kāds izlīdzinājums un iespējams pat, ka arī turpmāk paliek līdzšinējā kārtība. Latviešu strādājošie tagad saņems vācu apavu un tekstilpreču iegādes zīmes. Ziemai ik personai tiesības iegādāties 1 centneru kartupeļu, ko izsniegs jau tuvākajā laikā.

Kas un kur?

100.000 franku lielo franču literātūras prēmiju — Stendala godalgu ieguvis 20 gadu vecais Mišels Bataijs par noveli Patriks.

Pazīstamais vācu dejotājs Haralds Kreicbergs guva izcilus panākumus viesizrādēs Nujorkā, kur viņš ieradies pirmo reizi pēc 10 gadu pārtraukuma, pēc turnejas pabeigšanas Dienvidamerikā. Pirmā vācu dziedātāja, kas pēc kara noslēgusi līgumu Amerikā, ir Erna Šlitere. Viņa dziedās Metropolitena operā.

Pēc amerikāņu filmu žurnāla Box Office aptaujas ziņām, populārākās kino aktrises ASV šogad ir: Ingrīda Bergmane (tāpat kā pagājušā gadā), labi patālu seko Klodete Kolbēre, Olīvija de Hēvilende, Barbara Stenvika un Džoana Krauforde; no vīriešiem jau ceturto gadu no vietas priekšgalā ir Bings Krosbijs, kam seko Klārks Gebls un Džerijs Kupers.

Jānis Klidzējs

RĪGAS UGUNIS

(11. turpinājums)

Svētdienu rītos Jēkabs sēd vilcienā un ļauc kaut kur. Viņam negribas braukt uz Vidzemes vai Kurzemes jaukākām vietām. Tur jau visi brauc.

Uz Vecāķiem!

Rīgas jūrmalā nav skaistāka stūra rudenī kā Vecāķu kāpās. Augstas priedes kliedz visu vēju balsīs. Rūc jūra melna un pelēka, celdamās pret tālo miglaino apvārsni kā dūmiem apsegts kalns. Mazas mājas aiz kāpām. Tur stalgā cieti, stingri, bet bijīgi laudis. Viņi daudz nerunā, bet jūt un zina, kas ir liels un niecīgs.

Jēkabs staigā pa liedagu. Viļņi, atsizdamies pret krastmalu, viņu apsviež ar ūdeni un smiltīm.

Šis rudens svētdienas bargais, skarbais skaistums ar drebēšanu iet caur visu Jēkaba dvēseli un viņš jūtas labāks un brīvāks. Šī pastaiga atmodina viņa domām jaunu, lielu elpu.

Priedes, smilšu krasts un jūras pelēkums bargi kliedz: dzīvot, dzīvot!

Viņš satiek vecu zvejnieku. Viņa tumši brūnajā sejā ir tūkstoš taisnas un līkumotas krunciņas.

„Gribas ēst. Vai nevarētu kādu zivi?" Jēkabs saka viņam.

„Kāpēc ta' nu nevarētu. Visu var, ja grib. Nāc līdzi."

Viņš ieved Jēkabu no kārtīm saslietajā konusā un pasniedz prāvu žāvētu zuti.

„Man arī maizes nav."

„Var arī maizi," saka zvejnieks. „Pus kukuļa pietiks?"

„Nē, nē! Pāris labus riecienus."

Zvejnieks pakasa bārdu un, Jēkaba augumu ar smejošām acīm nomērījis, saka:

„Ek, ek! Ek, tie jaunie laudis — ne māk ēst, ne dzīvot . . ."

•

Tovakar viņš brauca mājās miera pilns un jaunām domām bagāts. —

Ir pirmdiena. Jēkabam nav gribējies iet uz mājām pusdienot un pusdienu laikā palicis laboratorijā viens. Apsēdies uz galda, ēd savas maizītes.

Kāds atver durvis.

Zane.

Viņa pamet skatu visapkārt un nāk tuvāk.

„Dievs svētī!"

„Paldies!"

„Tad tomēr ir vietas, kur tu vēl esi," viņa saka.

„Visu laiku esmu kaut kur bijis."

„Daži runā, ka tu vairs nekur neesot."

„Ja citur nav vietas, tad var palikt vismaz pats sevī."

„Nerunā tik smagi. Dzīve patiesībā ir daudz vienkāršāka, nekā mēs to savās iedomās izbūvējam," saka Zane un skatās Jēkabam sejā.

Viņi klusē.

„Jēk, es vairākas reizes tevi meklēju. Gribas parunāties. Varbūt iziesim."

Jēkabs uzvelk mēteli un viņi iet. Zigfrīda Meierovica bulvārī zem liepām un ošiem gul biezs lapu paklājs. Zeltains, zaļš un sarkans.

Viņi iegriežas Bastejkalna kokos un apsēstas uz soliņa.

Zane runā. Lēnām, klusi. Brīžiem strauji un atkal skumji. Viņa piemin visu savu un Jēkaba draudzības laiku.

„Redzi, Jēk, mēs bijām, ceru, vēl arī esam labi draugi. Tomēr mēs esam egoisti, baigi egoisti. Abi — es un tu. To nesauksim par nelaimi. Tāda ir visa dzīvā daba. Tādai tai jābūt, lai dzīvotu. Mēs gan varējām katrs sev prasīt mazliet savu egoismu ierobežot. Nedaudz. Tad paklausies. Man nav kauns tev kā draugam atzīties, ka tos dažus gadus, kad mēs jau bijām draugi, es tevi klusībā mīlēju un domāju — kaut mans draugs Jēkabs bijis mazliet citāds. Gribējās tevi redzēt no cietākas vielas. Kādreiz tev to teicu. Tu smējies. Es tavās acīs biju koka ķīmija — kā tu mēdzi mani saukt. Labākā gadījumā, es tev biju draugs, tāds puika, nebēdnis, rezgals. Kā meitenei, vēlāk sievietei tavās acīs man nebija nekādas vērtības. Tev vajadzēja tādu ātri svilstošu materiālu. Tādas bija Anita, Mirdza, Viktorija. Un tu pats par viņām smējies. Man sāpēja. Es negribēju svilt, es nevarēju. Varbūt tā ir mana daba. Tad tu smējies arī par mani. Man sāpēja vēl smagāk un reizēm es raudāju un domāju, kāpēc cilvēkiem tik ļoti vienam otru vajaga mocīt?"

„Zane, man tas nekad neienāca prātā . . ."

„Nepārtrauc. Zinu, tev nebija laika par to padomāt. Jums ablem ar manu brāli Pēteri vajadzēja sacensties, kurš vairāk paspēs sevī iemīlināt. Un tā tas gāja. Tad bija tas Somijas brauciens un es satiku Arno. Viņš man likās ļoti līdzīgs tev, bet viņš bija siltāks, dziļāks. Viņš nenētīja mani, cik es laba vai slikta būtu gultā. Tā es viņā saklausījos savu atbalsi. Ar to sākās viss tas, kas ir šodien . . ."

Zane apklust. Abi klusē. Lapas krīt un čaukst ap viņu kājām. Visapkārt smaržo smilšu un trūdu smarža.

„Šos gadus, Zane, tu mani esi iecerējusi citu cilvēku. Tā nebija, vēl nebija."

„Tad tu man rakstīji to vēstuli. Tici, vai netici, Jēk, es to ilgi ilgi lasīju un domāju, kaut tā tu man rakstījis vai teicis vēl pirms gada. Un to pārdomājot, es atklāju sevi un tevi. Draugs, esi godīgs un palīdzīgs man tagad. Man pašlaik nav vieglāk kā tev. Ko tu man varētu palīdzēt. Tu varētu atzities. Labi. Tad pasaki man: vai viss tas, ko tu tur vēstulē esi sarakstījis, nav tikai tava pēkšņa iedoma? Tu esi tikai sev iestāstījis to, ka nu es tev kaut ko nozīmēju. Viss tas tevī ir radies tikai greizsirdībā uz Arno. Vai tā nav? Cilvēks sev daudz ko var iestāstīt un pēc tam pats no sava stāsta netiek vaļā. Vajā pats sevi ar sevi. Ņemam jaunā, ka es gribu apgalvot, ka tevi pazīstu. Ticu, ka es to jau spēju. Redzi, draugs, tu esi kāpināts sievietes alcējs. Tev vienmēr vajag citu, jaunu. Kad tu būsi šīni ziņā mani atklājis, tev viss būs cauri. Tu iesi tālāk. Nedomā, ka es kā sieviete labāka par tām, kuras tu esi pazinis. Varbūt daudz bālāka par tām, citām. Ar mani tev, varbūt, iznāktu tikai vilšanās. Tāpēc neskaistini mani savās fantazijās, bet piemini to Zani, kas tev pavasarī iesita pa seju. — Tad otra lieta. Es esmu Arno solījusies. Ar cilvēku jūtām nedrīkstu spēlēties. Es viņu nemīlu mazāk kā reiz mīlēju tevi, tev to nepateikdama, jo tad tu par to būtu ilgi smējies . . ."

Liels klusums ir ap viņiem te Bastejkalna lapās zem kokiem, tālu Rīgā un visā pasaulē. Viņi abi šo klusumu dzird. Viņi ir piecēlušies.

„Man nav pekā, ko varētu sev par labu teikt. Tuni vēstulē, ko tu piemīnēji, bija visa mana patiesība. Tur nebija vairs izlikšanās."

Viņi skatās viens otrā, kā meklēdami kādu jaunu, abiem nezināmu atbildi.

„Jēk, kāpēc mēs abi esam tādi, kādi esam šodien?" nočukst Zane.

„Pledod. Es negribēju tevi sāpināt vairāk. Bet ko es varu darīt, ka esmu pasaulē un šinī pasaulē tu man esi vajadzīga."

Zane pleļet klāt, aplieķ rokas Jēkaba pleciem, piespiež karstu muti Jēkaba vaigam un apgriezusies stelzīgi sāk iet.

Aiz Zanes soļiem kastaņu lapas pa visu Bastejkalnu krīt un krīt kā dzeltenas zvaigznes.

10.

„Reiz tu man esi rokā!"

Kāds nograbj Jēkabu pie pleca, kad viņš, tikko no Baltezera atgriezies, izkāpj no autobusa Brīvības un Merķeļa ielu stūrī.

Tas ir Jānis Tāss, Jēkaba kursa un konventa biedrs.

Viņš saņem Jēkabu pie elkoņa:

„Esmu taisnā ceļā. Nāc līdzi."

„Kur?"

„Neprasi. Kad būsim galā, parunāsimies. Ar tevi jau daudzi grib parunāties. Konventā tu neesi redzēts jau pusgadu."

Jēkabs grib vēl aizbildināties, ka viņš tikko iebraucis, grib vēl mājās aiziet un vēl šā un tā.

„Neesi kā bērns. Pie tam šodien svētdienas vakars. Ja tu gribi zināt, kur jāiet, tad varu arī pateikt: pieci soļi uz Parka pagrabu. Redzi, šodien mūsu lāga vecītis Kļava pasvin dzimšanas dienu. Piektdien bija konventā un pateica, ka visus, kam patīk atnākt, viņš lūdz mazās vakariņās. Vai tu nezini, ko nozīmē mazas vakariņas? Kļava nav sīkstulis."

„Vai tu runā par tautsaimnieku profesoru Dāvi Kļavu?" atvaicā Jēkabs, jo viņa domas visu laiku ir bijušas citur.

„Tev uz kādu laiku būs jānonem krāsas un jāšķiek no jauna paskriet par melno. Tu vairs savus vecbiedrus nezini!" atcērt Tāss.

Viņi iet klusēdami.

Zem Dāvja Kļavas baltajiem matiem ir daudz asu, dzīvu domu. Viņa sabiedrībā pavadītā stunda nekad nav bijusi jānožēlo. Šis tautsaimnieks ir racies visos dzīves laukos. To atcerēdamies, Jēkabs tagad labprāt iet Jānim Tāsam līdzi.

Viņi atver durvis un tā ir cita pasaule, kas te skan pretī. Citas balsis, citas dziesmas, cita gaisma, citas smaržas. Jēkabs sākumā ir mazliet apjucis, šinī pasaulē no jauna atgriezdamies.

Mūzika. Kliedzieni. Vaļā laists spēks. Un gurdenums.

Kāds nīkā dzied: Dzīvē daudz ir ceļu, katrs ceļš ir labs . . .

Varbūt. Varbūt.

Viņi ar Jāni iet tālāk un viesmīlis tos ieved atsevišķā zālē. Tur ir viņu laudis. Jau kādi divdesmit. Dāvja Kļavas baltā galva jautri kustas jauno vidū.

Daži ir pamanījuši Jēkabu.

„Ā! Brīnums! Mežu pētnieks atradies."

(Turpmāk beigas)

Futbola sensācija Parīzē

50.000 SKATĪTĀJU KOLUMBA STADIONĀ PIEDZĪVO LONDONAS ARSENAL VIENĪBAS 3—4 ZAUDĒJUMU — KĀRĻA ĀRENA LIELĀ SPĒLE — RACING CLUB PARIS FUTBOLISTU PARĀDE

Vēstule Latvijai no Francijas

Kad pirms dažām nedēļām noskaidrojās, ka 11. novembrī Parīzes Kolumba stadionā Londonas Arsenala futbolisti sacentīsies ar Racing Club Paris, tad arī mēs, nedaudzie Francijā dzīvojošie latviešu sportisti, sasaucāmies un ar Kārļa Ārena gādību bijām skatītāju tūkstošu vidū. Sēdot kopā ar Aleksandru Vanagu, skatam pavērās Kolumbas stadiona milzīgās tribīnes. Atmiņā atausa maija mēnesis, arī 11. datums. Toreiz te Francijas kausa izcīņas finālā sacentās Lille ar Strasbourg. Tad Ārens kopā ar mani noraudzījās Vanaga spēlē, bet šoreiz mēs gaidījām Kārļa Ārena debiju.

Parīzieši mīl rīkot tautas svētkus. Arī šodien jau vairākas stundas pirms sacensības tribīnes pārpildītas. Skatītāju tūkstoši uzgavilē gan milzīgajam orķestrim, gan arī amatieru futbolistiem, īpašu atzinību veltot mirklim, kad RCP parāda savu milzīgo darbu, ko šis klubs veic futbola sporta propagandā, jo zilibaltos tērpos laukumā ieskrien 47 futbola vienības, kas visas piedalās meistarsacīkstēs. Pēc tam, kad goda ložā novietojies Francijas kara ministrs, beidzot iznirst sarkanbalti tērptie Anglijas meistarsacīkstēs šogad neuzvarētie Arsenal futbolisti. Skatītāju gaviles negrib rimties. Laukumā iesolojusi arī RCP vienība, un mēs prieķājamies, redzot viņu vidū arī mūsu „Žoržiku", kā sportisti dēvē K. Ārenu. Abu slaveno klubu pirmā sacensība notika 1930. g., kad 7—2 uzvaru izcīnīja angļi. 17 gados vienības sacentušās 10 reizes. 8 reizes uzvarējuši viesi, 1 reizi (1946.) RCP un 1938. g. sacīkste beidzās 1—1 neizšķirti. Ārens šoreiz spēlēja par labo aizsargu.

Spēle sākās straujiem RCP uzbrukumiem un jau 15. minūtē, kad straujais franču centra uzbrucējs Bongiorni devās uz viesu vārtiem, Anglijas valstsvienības standartaizsargs Skots bumbu piespēlēja atpakaļ tik nelaimīgi, ka tā ielidoja pašu sargāto vārtu stūrī. 28. min. Bongiorni rezultātu paaugstināja uz 2—0. Arsenālieši savus panākumus centās gūt ar tālām piespēlēm, bet RCP aizsardzība, īpaši Ārens, spēlēja lieliski. Brīnišķīgas divcīņas Ārens veica ar teicamo angļu internacionālo uzbrucēju Mekfersonu, bieži izpelnoties aplausus. 28. min. angļi vienus vārtus atguva, jo negaidīts Merkera raidījums pārspēja RCP vārtsargu Vignalu. Puslaiks beidzās 2—1 RCP labā.

Otrajās 45 minūtēs skatītāji gaidīja spēcīgu viesu ofensīvu, bet uzbrucēja lomā atkal bija RCP un 60. min. Vāsts paaugstināja rezultātu uz 3—1. Pāris minūtes vēlāk Bongiorni izmantoja angļu vārtsarga Svindina nenoteiktību un rezultātā dēlis rādīja 4—1 RCP labā! Skatītāji gavilēja, bet speciālisti vilušies kratīja galvas! Tad sākās angļu futbolistu uzbrukumu serija. 75. min. Servisa zibenīgs raidījums ielidoja vārtu augšējā stūrī un kad 80. min angļi izpildīja stūra sitienu, centra pussargs Komptons ar galvu atkal ieraidīja bumbu RCP sargātos vārtos. Viesi uzbruka un RCP aizsargājās. Pateicoties Ārena un Leduka veiksmei RCP savu 4—3 pārākumu tomēr nosargāja.

Kāds bija iespaids par Arsenal vienību? Augsti vērtējama techniskā un taktiskā gatavība. Dominēja tālas un precīzas piespēles. Uzbrukumā ejot, notika pēkšņa bumbas maiņa no vienas laukuma malas uz pretējo. Aizsardzība spēlēja WM sistēmu. Spēlētāji necentās „nosegt" pretinieka spēlētājus, bet gan laukumu. Vērtējums: augstas klases vienība, kas savam uzdevumam sākumā nepiegāja ar vajadzīgo centību un tāpēc zaudēja. RCP spēlēja negaidīti labi. Varens bija uzbrukums. Parīzes sporta laikraksts „L'Equipe" raksta: „Labākie vīri RCP sastāvā — Ārens, Leduks, Nikoličs un Gabets." „L'Equipe" spriedums ir svarīgs katram sportistam.

Parīzē, 12. novembrī.

Voldemārs Baumanis

Par iespējām latviešiem studēt Ķīles vācu fiziskās audzināšanas augstskolā amerikāņu joslas sporta vadītājam A. Celmam bija personīga saruna ar minētās universitātes rektoru Dr. K. Dīmu. Pēdējais solīja gādāt visu iespējamo atbalstu.

Latviešu prasmi basketbolā vācu publikai un basketbolistiem pēc Vācijas meistarības spēļu nobeiguma Darmštatē demonstrēja mūsu emigrācijas meistarvienība Kursa.

Vieglatlēts un slēpētājs Edgars Laipenieks 15. novembrī no Havras aizbrauca uz Dienvidameriku.

Latviešu izlases futbola vienībā, kas Vircburgā pieveica Würzburger Kickers rezerves sastāvu 9—1, spēlēja Bebris (2. pusl. Pladers), Laumanis, Līdums, Lidmanis, E. Pētersons, Jēgers, Konopasēvičs, Grasis, Šeibelis, Pērkons un Šachnazārovs (2. p. Bebris).

Trimdas meistarsacīkstes paukošanā junioriem ar zobenu notiks 14. dec. Eslingenā. Dalībnieki jāpiesaka līdz 8. decembrim Esslingen/N., Nellingerstr. 9, Latvian YMCA.

Latviešu ledushokejistu treniņnometne Garmišā-Partenkirchenā paredzēta no 1.—20. decembrim. Bez latviešiem, kas spēlē HC. Augsburg vienībā, nometnē vēl aicināti Vedējs, Zaļums, Štāls, Veide, Celmraugs, Jargāns un Bebris. Mūsu ledushokejisti cenšas noorganizēt savu vienību, bet trūkst līdzekļu tērpu un piederumu iegādei.

Fišbachas latviešu šachisti Nirnbergas un Firtas vācu meistarsacīkstēs spēlēja 5—5 neizšķirti ar Nirnbergas klubu Noris. Mūsu meistars H. Endzelīns viegli uzvarēja Nirnbergas meistaru Zībenkēzu. Fišbachieši ar YMCAs gādību tagad abonē angļu vērtīgo šacha žurnālu „Chess".

Baltiešu meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā

Amerikāņu joslas sporta vadītājs A. Celms informē, ka panākta vienošanās ar igauņiem un lietuviešiem par baltiešu meistarsacīkšu sarīkošanu basketbolā un volejbolā visu trīs tautību vīriešu un sieviešu izlases vienībām. Sacensības notiks 12., 13. un 14. decembrī Kemptenē. H. M.

Anglija—Zviedrija 4-2

Arī kontinenta futbolistu 12. mēģinājums pārspēt angļus viņu pašu zemē beidzās nesekmīgi. Arsenāla skaistajā stadionā Londonas tuvumā, kur divstāvu tribīnes bija skatītāju pārpildītas, 19. nov. pēcpusdienā Anglija uzvarēja Zviedrijas valstsvienību 4—2. Jau puslaika atpūtā ejot angļi bija 3—1 vadībā. Tikai tad, kad Gunārs Grēns ieguva vārtus ar 11 m soda sitienu un stāvoklis izvērtās 3—2, spēles gaitā radās lielāks sasprindzinājums. „Spīdēja" angļu vārtsargs Svifts. Ap 1000 sporta draugu, kas kopā ar savu vienību ieradās Londonā, izlīdzinājumu tomēr nesagaidīja. Pēdējā minūtē gan vēl vārtus ieguva Mortensens, un Anglijas reprezentanti uzvarēja 4—2. Tāpat kā mūsu valstsvienībā kādreiz spēlēja Edvīns, Arvīds un Rūdolfs Bārdas, zviedru sastāvā šoreiz bija 3 brāļi Nordāli.

DAŽOS VĀRDOS

Padomju Savienībai esot atombumbas ražošanai vajadzīgais rūpniecības potenciāls, raksta padomju nedēļas žurnāls „New Times".

Panamerikāņu drošības konferenci Panamā visdrīzākā laikā pareģo ASV kongresa pretamerikāņu aktivitātes pētīšanas komisijas priekšsēdis republikānis Tomass. Konferences mērķis — komūnisma apkarošana rietumu puslodē.

Uz amerikāņu joslu atbēdzis Zaksijas-Anhaltes landtaga deputāts Francs Hollers, kam esot draudējusi apcietināšana.

Stipra pagrīdes kustība izveidojusies Japānā, ziņo ģenerāļa MekArtura štābs. Japāņu virsnieki esot nodibinājuši arī slepenu „valdību".

Padomju iestādes atjaunojušas koncentrācijas nometnes savā Vācijas joslā, — Stokholmā apgalvoja vācu sociāldemokratu vadītājs Šumachers. Esot iekārtotas jaunas un atjaunotas vecas nometnes, kopā esot zināmas deviņas.

Viens virsnieks un divi kareivji politisku iemeslu dēļ dezertējuši no Čechoslovakijas.

Vienīgais komūnists Austrijas valdībā — elektrības ministrs Altmans, atkāpies, lai protestētu pret valūtas reformas projektiem Austrijā.

No Ungārijas izbēdzis arī bijušais sociāldemokrāţu partijas vadītājs Koarolijs Pajers, kam draudēja deputāta neaizkaramības atņemšana.

Pret vācu sardžu izmantošanu amerikāņu iestāžu apsargāšanai kontrolpadomē protestējuši krievi, ziņojumā piemīnēdami „jaunu vācu armiju".

Somijas ārlietu ministrija atsaukusi ziņas par savstarpīga aizsardzības līguma noslēgšanu ar Padomju Savienību.

Mūķenes tērpā no cietuma izbēdzis slovaku pretestības vadītājs ārzemēs, kas Romā bija apcietināts par sadarbošanos ar pagrīdniekiem pašā Slovakijā.

Padomju Savienība nav ticējusi Anglijas brīdinājumam 1941. g., ka Vācija tai uzbruks, savās atmiņās rakstījis bijušais ASV vēstnieks Londonā Vainants, kas nesen izdarīja pašnāvību. Angļi brīdinājuši krievus mēnesi pirms kara sākuma, bet krievi nav angļu slepenā dienesta ziņojumiem ticējuši.

Amerikāņi izbūvējot flotes bāzi Formozā, ziņoja Maskavas radiofons, atsaucoties uz kādu ķīniešu laikrakstu.

Padomju Savienība un tai draudzīgās valstis sanēmušas 80% no visām vērtībām, kas izvestas no amerikāņu joslas reparācijās, izteicās ģenerālis Klejs. Izvests pavisam 90.000 tonnu preču.

Padomju joslas urana raktuvēs nepietiekamu drošības līdzekļu dēļ notikušajā iebrukumā nonāvēto skaits tagad pieaudzis līdz 96.

Kahādas armija plāno visu karaspēku daļu motorizēšanu ar lidmašīnām — kā karavīrus, tā visus ieročus un apgādi sagatavos transportam pa gaisu, lai tos ātri varētu pārsviest uz jebkuru plašās domīnijas malu.

Vācu spiegs, kas Vācijā apvainots par slepkavību, atzinies, ka viņš un viņa biedri Amerikas vāciešu apvienībā kara laikā tīši aizdedzinājuši franču okeana tvaikoni „Normandie".

Slepenas vācu odekolona receptes pievākšanā savām vajadzībām „Pravda" apsūdz angļu odekolona rūpniekus. Tie recepti esot ieguvuši kādā **odekolona dzimtenes Ķelnes fabrikā.**

Lieta Nr. 6

Kā I. G Farben koncerns palīdzēja sagatavot otro pasaules karu

Jau divarpus gadu pagājis kopš kara beigām, bet Nirnbergas un citās tiesu zālēs Vācijā joprojām nepārtrauktā virknē turpinājas dažādas kara noziegumu prāvas, kas sakņojas aizgājušajos „Lielvācijas" varenības un Hitlera varas laikos, jo „trešās valsts" dižvīru noziegumu saraksts nav īsais. Viena no neparastākajām šo prāvu vidū patlaban risinās Nirnbergā, kur tiesā vācu ķīmiskās rūpniecības koncerna „I. G. Farbenindustrie" 23 agrākos direktorus. Militāristu vai koncentrācijas nometņu sadistu vietā šoreiz uz apsūdzēto sola nosēdināti citkārt par „cienījamiem, nepolītiskiem vīriem" uzskatīti veikalnieki un zinātnieki, kas tomēr savus līdzekļus un zināšanas nodevuši Hitlera kalpībā — plānojot, sagatavojot un ierosinot uzbrukuma karus. Prāvas materiāli reizē atklāj kāda reiz milzīga un varena saimnieciska koncerna tapšanu, ziedu laikus un sabrukumu, ļaujot tām visam izsekot gadu pa gadam.

1919 Slimais un pagurušais ASV prezidents Vudro Vilsons vēstījumā kongresam norāda uz nepieciešamību attīstīt amerikāņu ķīmisko rūpniecību, reizē izteikdams pesimistisku pareģojumu, ka vācu ķīmiskā rūpniecība atkal varētu izveidoties par monopolu un kļūt par viltīgu un bīstamu ieroci.

1926 Vilsona pareģotais vācu monopols jo pilnīgi iemiesojas jaunā pasākumā „I. G. Farbenindustrie-Aktiengesellschaft", kuŗā apvienojas tik dažāda rakstura uzņēmumi, kā Bayer, Carl Bosch, Agfa un galvenā vācu spridzekļu firma Dynamit-Nobel. No šī brīža I. G. Farben ir pasaules lielākā ķīmijas firma, pats varenākais vācu uzņēmums un vispār viens no spēcīgākajiem veikalnieciskiem pasākumiem visā pasaulē.

1932 Koncerna vara tagad sniedzas jau 400 firmās Vācijā un vēl ap 500 citos uzņēmumos visā pasaulē. Drīz pēc jūlija vēlēšanām, kuŗās nacionālsociālisti iegūst pāri par trešdaļu visu balsu, koncerns jau tālredzīgi nosūta divus pārstāvjus, Heinrichu Gatino un Heinrichu Bītefišu, uz Mincheni sarunām ar Hitleru, lai uzzinātu viņa nostāju. Hitlers apsola savu atbalstu. Sarunu vedēji atgriežas (tagad viņi abi sēž uz apsūdzēto sola Nirnbergā), un I. G. Farben pieņem tūkstošiem jaunu strādnieku, lai sāktu sintētiskā benzīna ražošanu.

1933 Gēringa rūpnieku mudināts un spaidīts, vecais prezidents Hindenburgs uzaicina Hitleru sastādīt valdību. Bet jānotiek arī vēlēšanām, un arī tajās jāuzvar nacionālsociālistiem. Šachts, Gērings un Hitlers sastopas ar galvenajiem vācu rūpniecības vadītājiem 20. febr. pārrunām un līdzekļu iegūšanai vēlēšanu kampaņai. Vislielāko ziedojumu — 400.000 marku nodod I. G. Farben pārstāvis Georgs fon Šniclers (tagad Nirnbergā). Drīz pēc tam tagadējais Nirnbergas apsūdzētais Karls Krauchs sagatavo priekšlikumu Hitlera četrgadei, paredzot vēl izplest koncerna darbību un padarīt Vāciju neatkarīgu no ārzemju aviācijas benzīna.

I. G. Farben līdzekļi ieplūst dažādos nacistu pasākumos. 1935. g. jūnijā firmas vadība nosaka, ka, pieņemot darbiniekus, priekšroka dodama SS, SA un citu pusmilitāro nacistu organizāciju locekļiem. Līdz gada beigām koncerns noorganizējis arī plašu hitlerisma propagandas kampaņu ārzemēs, izmantojot savu plašo veikala aparātu visā pasaulē.

1934 I. G. Farben pilnīgi ierakusies kara sagatavošanas darbos: izbūvē slepenu munīcijas fabriku Debericā, lielu rūpnīcu Vidusvācijā magnēzija un alumīnija ražošanai, rīko „kara spēles" un fiktīvus gaisa uzbrukumus savās daudzajās fabrikās. Koncerns pārtrauc sludinājumu ievietošanu tādos ārzemju izdevumos, kas naidīgi nacismam, un uz sava rēķina applūdina daudzu zemju ietekmīgākās personas ar propagandas materiāliem. Čīlē un Argentīnā I. G. Farben financiāli atbalsta nacionālsociālistu partijas vietējās nodaļas.

1935 Berlīnē, Unter den Linden 78, ir radies birojs, kas saucas Vermittlungsstelle W. Tā īstenībā ir militāra sakaru aģentūra, kas uztura tiešas saites starp I. G. Farben un nacisma kara mašinēriju. No šī brīža koncerns bez sazināšanās ar Vācijas militāristiem nesper ne soli, kas kaut niecīgākā veidā varētu atsaukties uz Vācijas sagatavotību karam, ieskaitot jebkādas informācijas došanu ārvalstīm. Saņēmusi rīkojumu paātrināt armijas motorizāciju, vadība strauji kāpina mākslīgās gumijas programmu.

1936 Hitlers pasludina savu četrgades plānu. Divas trešdaļas no visiem plānā paredzētiem ieguldījumiem iet uz I. G. Farben programmas rēķina. Koncerna uzdevumā Makss Ilgners (tagad Nirnbergā) apbraukā Dienvidameriku, lai reorganizētu koncerna aģentu darbu un uzlabotu piegošanas rezultātus. Tiem turpmāk mēnešu ziņojumos jāsniedz daudz sīkākas saimnieciskās, politiskās un militārās ziņas. Ziņojumi no I. G. Farben iet uz armijas izlūkošanas daļu un partijas ārlietu nodaļu.

1937 Gatavošanās karam pieņemas. Izgatavoti mobilizācijas plāni un militāri projekti. Daudzi koncerna amatvīri kļūst par „kara saimniecības vadītājiem". Rodas jaunas slepenas rūpnīcas un firma sāk ražot „termiskās elektronu degbumbas".

1938 12. martā vācu armija ieiet Austrijā. Nu koncerns var reālizēt seno plānu: uzsūkt Austrijas lielāko ķīmiskās rūpniecības pasākumu Skodawerke-Wetzler. Dažos mēnešos aprīta praktiski visa Austrijas ķīmiskā rūpniecība. Jūlijā Gēringa lepnajā muižā Karinhallā izstrādā plašu ķīmiskā kara sagatavošanas programmu, kuŗas reālizēšanā jāpiedalās visai vācu ķīmiskai rūpniecībai I. G. Farben vadībā, kas arī izplāno, kā izmantot šavu labi apmācīto Sudētijas vāciešu personālu Čechoslovakijas pārņemšanā.

1939 28. jūlijā direktors Ilgners nobeidz ziņojumu, kas saucas: Svarīgākās ķīmiskās rūpnīces Polijā, un kuŗā iztirzā iespējas to piemērošanai un iekļaušanai vācu kara saimniecībā. Tas notiek mēnesi pirms uzbrukuma Polijai. Pēc poļu ķīmiskās rūpniecības uzsūkšanas tas pats process atkārtojas Francijā, pārējā Rietumeiropā un Padomju Savienībā, cik vien tālu tiek nacistu karapulki.

1941 Šinī un turpmākajos gados līdz kara beigām tūkstošiem brīvu Eiropas tautu piederīgo degradē par strādniekiem-vergiem Vācijā. I. G. Farben prasa un arī dabū arvien vairāk šo vergu. Koncerns izbūvē īpašu mākslīgas gumijas Buna rūpnīcu Aušvicas iznīdināšanas nometnes tuvumā un kļūst par faktisko šīs briesmu vietas apsaimniekotāju un aizbildni. Firma arī palīdz necilvēcīgajos eksperimentos ar cilvēkiem.

1947 Kamēr Londonā gatavojas četru ārlietu ministru konference, kas spriedīs par mierlīgumu ar Vāciju, par Vācijas rūpniecības atjaunošanu, par to, lai tā nākotnē no jauna neapdraudētu pasaules mieru, tikmēr lielajā bezlogu telpā Nirnbergā, kur pagājušā gadā nāves spriedumu noklausījās Gērings un viņa biedri, tagad risinās „Lieta Nr. 6".

Runā liecinieki: tos Aušvicas ieslodzītos, kas vairs nespēja strādāt I. G. Farben rūpnīcā, nosūtīja uz Birkenauas gāzēšanas kamerām. Par nespēcīgiem, kas katru dienu saļimuši ejot un tad samīdīti, par piekaušanām ar gumijas nūjām, kur piedalījušies tiklab pašu ieslodzīto uzraugi „kapo", kā SS vīri un I. G. Farben meistari, par simtiem cilvēku nosišanu, par citām mežonībām stāsta liecinieki un dokumenti. Čechu ārsts Viteks apliecina, ka fabrikā uz 180 strādniekiem izdoti 30 viras trauki, tā kā tie pusstundu ilgajā pusdienas pārtraukumā nespējuši pat paēst. Izbadējušies ieslodzītie rāvuši viens otram no rokas izlaizītos traukus.

Bet 23 vīri sēž apsūdzēto solā stīvi, korrekti un joprojām ļoti cienīgi. Viņu balsīs nedreb nožēla. Viņi izturas, it kā tas viss uz viņiem neattiektos. Galvenais apsūdzētais Karls Krauchs kādreiz vēstulē, kas tagad figurē tiesā, „sirsnīgi pateicās" Heinricham Himleram par ieslodzīto nodošanu I. G. Farben rīcībā un solījās ar visu iespējamo pašaizliedzību veikt viņam dotos uzdevumus. Un arī tagad katrs apsūdzētā vaibsts un vārds liecina par pārliecību: Ja man būtu tas viss jādara no gala, es darītu to gluži tāpat, — vadonim Hitleram, I. G. Farben varenībai un savai personīgai labklājībai . . .

M. Č.

Vācijas saimniecība sabrukuma priekšvakarā

Vesela rinda atbildīgu amerikāņu un vācu saimniecības darbinieku pagājušā nedēļā izteikuši bažas, ka visa koruptā vācu saimniecība vienā jaukā dienā sabruks pilnīgi, ja amerikāņu militārā valdība drīz neatradīs līdzekļus valūtas reformas reālizēšanai.

„Daily Mail", kas sniedz šo ziņu, piebilst, ka vācu markai tagad jau nav daudz vairāk vērtības kā piemiņas lietiņai. Vācijā ir apgrozībā 75 miljardi reichsmarku — 10 reiz vairāk nekā pirms 10 gadiem. Neticēdami šiem papīra plūdiem, vācieši gandrīz pilnīgi pārgājuši uz maiņas tirdzniecību.

Vācijas cenu struktūra, turpina laikraksts, tagad ir tik nereālistiska, ka mājsaimnieces legālā alga par astoņiem mēnešiem vēl nav pietiekama vislabākās kvalitātes kurpju nopirkšanai melnā tirgū.

Daži amerikāņu saimniecības eksperti norādījuši, ka vācu importa un eksporta plāni, kuŗus tik lepni pasludināja par līdzekli likt vācu eksportam samaksāt par amerikāņu pārtikas importu, patiesībā iztecējis smiltīs nevērtīgās vācu valūtas dēļ.

Markas nevērtība nav nekāds noslēpums. Amerikāņi apzinājušies to jau no sākta gala, bet līdz šim laikam nekas nav darīts vērtības pacelšanai. Viens no bezdarbības iemesliem ir vecu vecā amerikāņu un krievu nesaprašanās. Abas puses, saka „Daily Mail", bijušas „bērnišķīgi stūrgalvīgas", un ļoti nepieciešamā naudas reforma nav notikusi visvairāk tāpēc, ka nevarēja vienoties, kuŗā vietā jauno naudu iespiest. Gandrīz veselu gadu krievi vispār atteicās par naudas reformu Vācijā runāt, tad piekrita sarunām, bet stūrgalvīgi pastāvēja uz to, ka vismaz daļa no jaunās naudas jāiespiež viņu joslas pilsētā Leipcigā. Viņi bija ar mieru pielaist 30 amerikāņu virsniekus pie kontroles naudas spiestuvē.

Daži nokaitināti amerikāņi, ziņo laikraksts, pieprasījuši, lai rada īpašu valūtu angļu un amerikāņu joslai. Tas tomēr padziļinātu jau tā dziļo un plato plaisu starp Vācijas rietumu un austrumu joslām. Pirms šī bīstamā soļa speršanas rietumu valstis nolēmušas izdarīt vēl pēdējo mēģinājumu Londonas ārlietu ministru konferencē Londonā. DM

Meklēju **Ilmāru Bilmani,** bij. Rīgas valsts tehnikuma audzēkni, kas mobilizēts un nosūtīts uz Čechoslovakiju. Ziņas lūdz **J. Bilmanis:** (14b) Ravensburg, Gespinnstmarktstr. 1. (430)

Lūdz atsaukties 32. pulka, 1 v., 1 gr. karavīrus, kas bijuši kopā ar manu māsasdēlu **Skaidri Mucenieku** no Rīgas. Pēdējās ziņas no 1945. g. janvāra, ka viņš ievainots palicis Pomerānijā. Lūdz rakstīt **Alīzei Perlbachai:** (13b), Kempten/Allgäu, Postfach 193, Latviešu nometnē. (421)

Hugo Skaburskis, Sverige, Perstorp H. S. B. lūdz atsaukties stud. pharm. **Zelmu Rudkovski,** dzim. **Sprūde,** veterinārārstu **Jāni - Vili Skromu** un mācītāju **Dūmiņu** no Neretas, tāpat tos, kas par minētiem ko zinātu.

Valdi Pultraku, dzim. 1922. g. 30. 7. Aucē, pēd. ziņas no Karalaučiem, meklē **Zigrīda Kerliņa:** (13b) Kleinkötz b. Günzburg/Do., Latvian DP Camp „Ausma". (420).

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuŗas saņem ATPŪTAI pasūtinātāji.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM 7.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 6.— mēnesī par eks. Sludinājumu maksa: RM 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi par puscenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārveduni un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.